

Nr 239.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1945 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1945/46 till universiteten och den medicinska undervisningen jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkterna 81, 84 och 92) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1945/46

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar ett förslagsanslag av 4 196 000 kronor;

dels till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 893 000 kronor;

dels ock till Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa assistenter och amanuenser vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet ett anslag av 240 800 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 302, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 27 april 1945, föreslagit riksdagen att

1. till Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa assistenter och amanuenser vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 609 000 kronor;

2. godkänna av departementschefen angiven personalförteckning för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

3. godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

4. till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 4 350 000 kronor;

5. godkänna av departementschefen angiven personalförteckning för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

6. godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

7. till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 1 935 000 kronor;

8. till Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 26 000 kronor;

9. till Nybyggnad för karolinska mediko-kirurgiska institutet för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 1 600 000 kronor;

10. till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Utrustning av administrations- och biblioteksbyggnaden m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor;

11. till Utbyggnad av karolinska sjukhuset för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor;

12. till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Utrustning av den dermato-venereologiska kliniken för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

13. till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa byggnadsarbeten för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor;

14. medgiva, att vid utgången av budgetåret 1944/45 befintlig reservation å det senast för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och tillbyggnadsarbeten för anordnande av en neurokirurgisk klinik m. m. må disponeras intill utgången av budgetåret 1945/46.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft

dels en inom andra kammaren av herr *G. Johansson* i Stockholm väckt motion (II: 609), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att antalet arvoden till tredje amanuenser borde utgöra lägst 80, motsvarande en sammanlagd lönesumma av 96 000 kronor;

dels en inom första kammaren av herr *E. Englund* väckt motion (I: 279), vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande de ändringar i de svenska universitetens och högskolornas organisation och arbetssätt, som kunna finnas erforderliga för att göra dessa mera skickade att fylla sin betydelsefulla uppgift i det svenska samhällets tjänst;

dels ock en inom andra kammaren av herr *E. Håstad m. fl.* väckt motion (II: 228), vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning och förslag om åtgärder till förbättring av de yngre forskarnas ställning.

Beträffande motiveringarna till de motionsvis gjorda yrkandena hänvisas, i den mån desamma ej framgå av den nedan lämnade redogörelsen, till motionerna.

Arbetstids- och arvodesreglering för vissa assistenter och amanuenser vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet m. m.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår för universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet gjorde kanslern för rikets universitet framställning om en höjning med 10 procent av de arvoden, som utgingo till assistenter och amanuenser vid universitetens och karolinska institutets teoretiska institutioner. Såsom framgår av 1944 års åttonde huvudtitel, punkten 61, ansåg sig föredragande departementschefen för det dåvarande icke kunna tillstyrka förslaget om en allmän höjning av arvodena till nämnda befattningshavare. Departementschefen uttalade emellertid tillika, att ytterligare utredning i lämpligt sammanhang borde komma till stånd rörande eventuellt ändrade grunder för arvodessättningen, varvid en detaljerad undersökning borde verkställas rörande tjänstgöringens omfattning och karaktär i de särskilda fallen.

Riksdagen, som fann förhållandena påkalla, att åtgärder redan för budgetåret 1944/45 vidtoges för att i någon mån förbättra ställningen för ifrågavarande befattningshavare, beviljade medel till en provisorisk höjning av arvodesbeloppen med 5 procent. Tillika förklarade riksdagen, att den funne för sin del önskvärt, att den av departementschefen i utsikt ställda utredningen snarast komme till stånd, så att förslag i ämnet kunde underställas 1945 års riksdag.

Genom beslut den 9 juni 1944 anbefallde Kungl. Maj:t universitetskanslern att, med beaktande av nyssnämnda, av dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet gjorda uttalande, föranstalta om utredning beträffande arvodessättningen för assistenter och amanuenser vid universitetens och karolinska institutets teoretiska institutioner samt att till Kungl. Maj:t inkomma med nämnda utredning och eget yttrande i ämnet i samband med anslagsäskanden, avsedda att föreläggas 1945 års riksdag.

Med skrivelse den 9 februari 1945 har *kanslern för rikets universitet* inkommit med utredning och förslag angående arbetstids- och arvodesreglering för de vid universitetens och karolinska institutets teoretiska institutioner anställda assistenterna och amanuenserna. Utredningen och förslaget avse amanuenser och assistenter samt med dem jämförliga funktionärer vid teoretiska institutioner och vissa andra vetenskapliga inrättningar vid de medicinska läroanstalterna samt inom humanistiska och naturvetenskapliga sektionerna, vilka befattningshavare biträda vid undervisning, forskning och skötseln av institutionerna och inrättningarna i fråga. Däremot omfattar undersökningen icke underläkare och amanuenser vid kliniker och polikliniker, ej heller biblioteksamanuenser eller befattningshavare, an-

ställda vid de akademiska läroanstalternas förvaltning. Över kanslerns utredning och förslag ha yttranden avgivits av *statskontoret* och *allmänna lönenämnden*. Därjämte har *Sveriges universitets- och högskoleamanuensers förbund* inkommit med en skrift i ämnet.

Universitetskanslerns utredning och förslag.

Nuvarande förhållanden.

Kanslern har lämnat en redogörelse för ifrågavarande befattningshavares nuvarande avlönings- och tjänstgöringsförhållanden.

A r v o d e n. Samtliga assistenter utom en uppbära ett arvode av 5 040 kronor. Det till assistenten vid fysiska institutionen i Uppsala utgående arvodet utgör endast 3 360 kronor.

Amanuenserna äro i avlöningshänseende att hänföra till 5 olika grupper med här efteråt angivna arvoden: 4 200 kronor, 2 520 kronor, 1 680 kronor, 1 050 kronor och 840 kronor.

Amanuenser med ett arvode av 4 200 kronor (1925: 3 000 kronor) äro endast några få, samtliga vid medicinska institutioner. De synas till hela sin typ snarast vara ett slags lägre assistenter, visserligen med något mindre kompetens och icke fullt lika kvalificerat arbete men med ungefär samma tjänstgöringsskyldighet som de egentliga assistenterna.

Nästa grupp, där arvodet är 2 520 kronor (1925: 1 800 kronor), omfattar det stora flertalet amanuenser.

3 amanuenser (vid konstmuseerna i Uppsala och Lund samt historiska museet i Lund) uppbära ett arvode av 1 680 kronor (1925: 1 200 kronor) var. Dessa amanuenser ha numera ungefär samma kvalifikationer och tjänstgöringsskyldighet som de till närmast föregående grupp hörande befattningshavarna.

Arvoden å 1 050 kronor (1925: 750 kronor) förekomma endast i Uppsala och utgå dels till de s. k. kursamanuenserna vid histologiska och fysiologiska institutionerna, dels ock till amanuenserna vid myntkabinettet och Victoriamuseet för egyptiska fornsaker.

Den sista gruppen med ett arvode av 840 kronor omfattar endast 2 befattningshavare, biträden vid kurser i allmän kemi vid de medicinskemiska institutionerna i Uppsala och Lund. Ehuru dessa befattningshavare icke benämnas amanuenser, uppges de numera ha ungefär lika stor tjänstgöringsskyldighet och även i övrigt i stort sett samma ställning som amanuenserna vid nämnda institutioner.

Utom avlönade amanuenser äro vid de flesta institutionerna även anställda oavlönade s. k. extra ordinarie amanuenser, på vissa håll i ganska stort antal. De uttagas bland de bästa och mest intresserade studerandena och åtnjuta i några fall fri bostad å institutionen. De utföra sådant arbete av mindre kvalificerad beskaffenhet, som annars skulle åvila de vanliga amanuenserna. På många institutioner utgöra de ett oundgängligt led i personalorganisationen, och befattningarna i fråga äro av stor betydelse som utbildningsplatser för blivande amanuenser.

F r i b o s t a d. Såsom förut meddelats, åtnjuta vissa extra ordinarie amanuenser fri bostad. Detsamma är förhållandet beträffande några avlönade befattningshavare i amanuensgraden. Möjligheterna att bereda

amanuenserna fri bostad i någon institutionen tillhörande byggnad minskas dock snart sagt med varje år, emedan rummen behöva tagas i anspråk för själva arbetet på institutionen.

S e m e s t e r o c h s j u k l e d i g h e t. Några föreskrifter angående rätt för här ifrågavarande befattningshavare till semester eller kostnadsfri ledighet under sjukdom ha icke meddelats i samband med 1925 års arvo-desreglering eller senare. Ej heller har några nya allmänna bestämmelser angående tjänstgöringsskyldigheten utfärdats.

Vid flertalet institutioner äro dessa befattningshavare icke alls eller endast i mycket begränsad utsträckning tjänstgöringsskyldiga under ferierna. Där arbetet i större eller mindre utsträckning pågår året runt (t. ex. vid de patologiska, astronomiska och meteorologiska institutionerna) synes det ha varit möjligt att bereda assistenter och amanuenser semester under skälig tid, därigenom att befattningshavarna vikarierat för varandra.

Under tjänstledighet för sjukdom får vederbörande befattningshavare avstå hela arvodet.

T j ä n s t g ö r i n g s s k y l d i g h e t. Vad beträffar omfattningen av tjänstgöringsskyldigheten varierar denna inom mycket vida gränser. Först och främst växlar den avsevärt under olika delar av terminen, beroende på de kurser och övningar, som för tillfället pågå. Men även den sammanlagda tjänstgöringstiden under ett år — uttryckt i tjänstgöringstimmar — varierar i hög grad vid olika läroanstalter och institutioner. Uppgifterna vid olika tillfällen rörande samma tjänst uppvisa i vissa fall betydande olikheter, möjligen till en del beroende på svårigheten att beräkna den tid, som belöper på befattningshavarens å institutionen utförda arbete för egen räkning.

För assistenterna varierar antalet tjänstgöringstimmar per år mellan 600 och 2 300; i flertalet fall utgör antalet 1 000—1 200. Tjänstgöringsskyldigheten för amanuenserna med högre arvode (4 200 kronor) växlar mellan 700 och 2 000 timmar. För amanuenserna av den vanligaste typen (arvode 2 520 kronor) varierar timantalet med något enstaka undantag mellan 400 och 1 300 timmar, i ett stort antal fall utgör antalet 500—700 timmar.

Befattningshavarnas arbete är av mångskiftande art: undervisning och förhör av studerande, handledning av studerande under deras arbete på institutionerna, särskilt vid laborationer av olika slag, vård av instrument, samlingar och bibliotek, biträde åt institutionsföreståndaren vid det vetenskapliga arbetet etc. Vissa befattningshavare ha speciella uppgifter, t. ex. förrättande av obduktioner, utförande av bakteriologiska undersökningar samt av astronomiska och meteorologiska observationer, redigering av meteorologiska rapporter etc.

B e f a t t n i n g s h a v a r n a s k v a l i f i k a t i o n e r. I fråga om befattningshavarnas kvalifikationer är att märka, att assistenterna i regel äro licentiater, ej sällan docenter. Även amanuenserna med högre arvode äro oftast licentiater. De vanliga amanuenserna äro med få undantag minst kandidater eller magistrar. Även de extra ordinarie amanuenserna ha ej sällan avlagt akademisk examen.

Universitetskanslerns förslag.

De göromål, som skola utföras av här ifrågavarande befattningshavare, äro, anför kanslern, av mycket växlande beskaffenhet och ställa olika krav på vederbörande funktionärer. Kanslern anser det därför nödvändigt att

uppdelade befattningshavarna i särskilda kategorier med olika vidsträckt tjänstgöringsskyldighet och arvoden av varierande storlek. Befattningshavarna bära, anför kanslern vidare, vara av fem olika typer, nämligen

- 1) *förste assistenter*, motsvarande de nuvarande assistenterna;
- 2) *andre assistenter*, motsvarande de nuvarande amanuenserna med högre arvode (4 200 kronor);
- 3) *förste amanuenser*, motsvarande de nuvarande amanuenserna med vanligt amanuensarvode (2 520 kronor);
- 4) *andre amanuenser*, en nybildad grupp, där befattningshavarna skola ha ungefär samma kvalifikationer som förste amanuenserna men något mindre tjänstgöringsskyldighet och lägre arvode;
- 5) *tredje amanuenser*, motsvarande de nuvarande »extra ordinarie» amanuenser, vilka anses bära ifrågakomma till erhållande av arvode.

Kanslerns förslag beträffande ifrågavarande befattningshavares tjänstgöringsskyldighet och arvoden innebär sammanfattningsvis följande.

Benämning	Tjänstgöringsskyldighet	Arvode per år		
	Timmar	Grundarvode Kronor	Dyrtids- och kristillägg ¹ Kronor	Totalarvode Kronor
förste assistent	c:a 1 000 per år	5 000	2 180	7 180
andre »	» 1 000 » »	4 200	1 830	6 030
förste amanuens	» 600 » »	2 500	1 090	3 590
andre »	» 400 » »	1 700	740	2 440
tredje »	» ²	1 200 ³	—	1 200 ³

¹ Dyrtids- och kristillägget beräknat enligt för professorer och lärare m. fl. vid universitetet gällande grunder, alltså för närvarande sammanlagt 43,6 %.

² I medeltal cirka 2 timmar per dag under den tid, tjänstgöringen varar.

³ Arvodet beräknat efter 150 kronor per månad under högst 8 månader per år.

Kanslern, som icke ifrågasatt någon dyrortsgradering av arvodena, har vid beräkningen av arvodesbeloppen här ovan utgått från ortsgrupp F såsom varande den mellersta av de ortsgrupper, som här kunna ifrågakomma.

Beträffande avlöning under semester och sjukledighet för ifrågavarande befattningshavare anför kanslern bland annat följande.

För egen del anser jag, att samtliga assistenter samt förste och andre amanuenser bära, därest de icke redan äro befriade från tjänstgöring under längre tid än en månad varje år, beredas ledighet under en sammanhängande tid av 30 dagar årligen. Om arbetet å institutionen i fråga pågår året runt, bör semesterledighet kunna beredas därigenom att befattningshavarna — som vid dessa institutioner alltid torde vara flera än en — under den tid, då undervisning icke pågår, vikariera för varandra. Några ökade utgifter för statsverket torde icke behöva orsakas därigenom att den

redan nu i praxis förefintliga rätten till minst en månads ledighet uttryckligen fastställas.

Det synes likaledes skäligt, att de vid institutionerna anställda assistenterna samt förste och andre amanuenserna få sig tillerkänd rätten att vid tjänstledighet till följd av olycksfall i tjänsten m. m. eller till följd av sjukdom behålla hela eller viss del av arvudet i samma utsträckning som för närvarande gäller för vissa klinikamanuenser i Uppsala och Stockholm. Därest ett förordnande, som normalt skulle avse en tid av ett år, av någon särskild anledning icke omfattar fullt ett år, synes detta icke böra utgöra hinder för att befattningshavaren får komma i åtnjutande av de här ovan omförmälda rättigheterna.

Beträffande sättet för förordnande av assistenter och amanuenser anför kanslern följande.

Med hänsyn till den ställning som förste och andre assistenterna intaga i den akademiska organisationen och de jämförelsevis höga krav, som måste ställas på deras kompetens, synas de böra förordnas av kanslern efter förslag av vederbörande fakultet eller sektion, respektive karolinska institutets lärarkollegium.

Däremot torde knappast tillräckliga skäl föreligga för att amanuensförordnandena vid universiteten skola meddelas av kanslern. Dylika förordnanden — såväl beträffande förste och andre som i fråga om tredje amanuenser — synas vid samtliga läroanstalter kunna meddelas av lokal akademisk myndighet, mindre akademiska konsistoriet, respektive kollegie-nämnden. Anses det önskvärt att anställa oavlönade amanuenser, böra även dessa förordnas av sistnämnda myndigheter.

Kanslern går vidare in på frågan om en förstärkning av assistent- och amanuenskårens och anför därvid följande.

Utom den förstärkning av assistent- och amanuenskårens, som är en ofrånkomlig konsekvens av arbetstidens normering, synes emellertid av i viss mån likartade skäl en ytterligare förstärkning av organisationen vara påkallad i detta sammanhang. För att icke undervisningen och det löpande arbetet å institutionerna skall alltför mycket försvaras på grund av knappheten på kvalificerad arbetskraft, har det, såsom förut framhållits, blivit nödvändigt att i betydande utsträckning i det ordinarie, mera rutinmässiga arbetet lita till oavlönade medhjälpare (»extra ordinarie» amanuenser). Detta är en nödfallsutväg, som måst anlitas i en bekymmersam situation men som i längden är oframkomlig. Redan nu äro svårigheterna att erhålla lämpliga dyliga arbetskrafter betydande, och enligt samstämmiga uppgifter ökas de för varje år. Det är därför uppenbarligen nödvändigt att söka trygga en lämplig rekrytering av det erforderliga minimumtalet av dylika tjänster genom att ställa ett antal arvoden till förfogande för beredande av någon ersättning åt vederbörande befattningshavare. Jag vill betona, att dessa tredje amanuensbefattningar äro erforderliga för att uppehålla undervisningen på dess *nuvarande* nivå samt för att arbetet på institutionerna skall kunna bedrivas i *hittillsvarande* omfattning.

Med ledning av innehållet i inkomna yttranden samt den erfarenhet jag inhämtat under handläggningen av tidigare ärenden rörande förstärkning av institutionernas arbetskrafter har jag kommit till den uppfattningen, att 11 arvoden böra beräknas för vardera medicinska fakulteten och 14 för karolinska institutet samt 5 för vardera humanistiska sektionen och 17 för vardera ma-

tematisk-naturvetenskapliga sektionen, tillhopa således 80 dylika arvoden. Jag vill understryka, att detta antal säkerligen endast motsvarar det nuvarande *minimå*behovet. Vad beträffar de medicinska fakulteterna och de matematisk-naturvetenskapliga sektionerna skulle enligt mitt förslag på varje professor i medeltal komma icke fullt 1½ tredje amanuens.

Jag vill, för undvikande av missförstånd, särskilt understryka, att den av mig föreslagna ökningen av assistent- och amanuenskårens i stort sett endast hänför sig till dessa kårens nuvarande uppgifter och avser att trygga hittillsvarande standard i fråga om undervisning och vetenskapligt arbete. Mitt förslag avser att reglera arbetstiden för de nuvarande befattningshavarna och förbättra deras arvoden samt att inrätta nya befattningar, som nödvändiggöras av begränsningen i arbetstid.

Av omstående sammanställning framgår *dels* det nuvarande antalet assistenter och amanuenser av olika slag vid universitetens och karolinska institutets teoretiska institutioner m. m., till vilka befattningshavares avlöande medel utgå från respektive avlöningsanslag, *dels ock* antalet förste och andre assistenter samt förste och andre amanuenser enligt kanslerns nu framlagda förslag.

Till andre amanuensen vid myntkabinettet i Uppsala, för vilken antalet tjänstgöringstimmar för år uppgår till allenast 40, skall enligt kanslerns förslag utgå ett grundarvode av 1 000 kronor jämte dyrtids- och kristillägg därå. Kanslern framhåller, att denne befattningshavare måste ha mycket högre kvalifikationer än en vanlig amanuens, och hans undantagsställning borde egentligen markeras genom en annan tjänstebestämmelse än amanuens. De föreslagna bestämmelserna rörande omfånget av amanuensernas tjänstgöringsskyldighet böra enligt kanslerns mening icke äga tillämpning beträffande ifrågakvarande befattningshavare.

En av de två av kanslern föreslagna förste assistentbefattningarna vid anatomisk-histologiska institutionen i Lund är avsedd för den histologiska avdelningen. Därrest denna befattning inrättas bör enligt kanslerns förslag det nuvarande arvodet, 2 000 kronor, till en biträdande lärare i histologi indragas. Vid bifall till förslaget om inrättande av en förste assistentbefattning vid farmakologiska institutionen i Lund, bör likaledes det nuvarande arvodet, 2 000 kronor, till en biträdande lärare i farmakologi indragas.

Vid institutionen för folklivsforskning i Lund äro två amanuenser anställda, vilka avlöas från institutionens anslagsmedel till materiel m. m. med 2 400 kronor vardera. Dessa amanuenser synas, anför kanslern, böra jämföras med förste amanuenser och kostnaden för deras avlöande överförs till avlöningsanslaget från materielanslaget.

Medelsbehovet till grundarvoden åt förste och andre assistenter samt förste och andre amanuenser beräknar kanslern till 142 000 kronor vid universitetet i Uppsala, till 164 400 kronor vid universitetet i Lund och till 50 000 kronor vid karolinska institutet eller sålunda till sammanlagt 356 400 kronor. För dyrtidstillägg beräknar kanslern i runt tal 92 700 kronor och för kristillägg i avrundat tal 62 800 kronor.

Universitet, institutioner m. m.	Nuvarande förhållanden								Kanslerns förslag			
	Assi- stenter		Amanuenser						Assi- stenter		Ama- nuenser	
	Antal med arvode av kronor		Antal med arvode av kronor						Antal		Antal	
	5 040	3 360	4 200	3 150	2 520	1 680	1 050	840	1:e	2:e	1:e	2:e
<i>Uppsala universitet:</i>												
Anatomiska					1					1		
Histologiska					1		1				2	
Patologiska	1		1						1	1		
Fysiologiska					1		1				2	
Medicinsk-kemiska					1			1			2	
Farmakologiska					1						1	
Hygienisk-bakteriologiska					1						1	
Statistiska					1						1	
Konstmuseet						1					1	
Myntkabinettet							1					1
Museet för nordiska fornsaker					1						1	
Victoriamuseet för egyptiska fornsaker								1			1	
Nationalekonomiska											1	
Psykologiska laboratoriet											1	
Seminariet för statskunskap												1
Astronomiska	1				1				1		1	
Meteorologiska	1				1				1	1	2	
Fysiska		1			3				1		3	
Kemiska				1	4				2		4	
Fysikalisk-kemiska	1				1				1		1	
Mineralogisk-geologiska					1						1	
Paleontologiska					1						1	
Botaniska					2				1		3	
Växtbiologiska					1						1	1
Zoologiska					2						2	
Geografiska					1						1	
Summa	4	1	1	1	26	1	4	1	8	3	34	3
<i>Lunds universitet:</i>												
Anatomisk-histologiska	1		1		1				2	1	1	
Patologisk-anatomiska	1		2						2	1	2	
Fysiologiska	1				1				1	1	1	

Universitet, institutioner m. m.	Nuvarande förhållanden								Kanslerns förslag			
	Assi- stenter		Amanuenser						Assi- stenter		Ama- nuenser	
	Antal med arvode av kronor		Antal med arvode av kronor						Antal		Antal	
	5 040	3 360	4 200	3 150	2 520	1 680	1 050	840	1:e	2:e	1:e	2:e
Medicinsk-kemiska	1				1			1	1		2	
Farmakologiska					1				1		1	
Psykologiska					1						1	
Statistiska					1						1	1
Konstsamlingarna						1					1	1
Historiska museet					1	1			1		2	
Geografiska					1						1	1
Folklivsforskning											2	
Nationalekonomiska											1	
Astronomiska					2						3	
Fysiska	1				2				1		3	
Kemiska					4				2		2	
Geologisk-mineralogiska					2					1	2	
Botaniska	1				2				1		2	
Zoologiska					3						3	
Limnologiska					1						1	
Ärftlighetsforskning					1						1	
Summa	6		3		25	2		1	12	4	33	3
<i>Karolinska institutet:</i>												
Anatomiska					1						2	
Histologiska					1						2	
Patologisk-anatomiska					3						5	
Fysiologiska					1						2	
Kemiska					2						4	
Farmakologiska					1				1		1	
Rättsmedicinska					1						1	
Hygieniska					1						1	
Summa					11				1		18	
Totalsumma	10	1	4	1	62	3	4	2	21	7	85	6

Allmänna lönenämnden, som förordat en ändring av de av kanslern föreslagna benämningarna andre assistent och andre amanuens till assistent respektive amanuens, har beträffande frågan om dyrtidskompensation föreslagit, att å ifrågavarande arvoden må utgå rörligt tillägg och kristillägg enligt de grunder, som efter den 1 juli 1939 fastställts beträffande statliga befattningshavare i allmänhet, alltså med för närvarande (15 + 16 =) 31 procent. Under förutsättning att tilläggsprocenten bestämmes på detta sätt, har lönenämnden icke haft något att erinra mot de av kanslern förordade grundarvodena. Lönenämndens förslag skulle alltså innebära följande.

	Grundarvode	Rörligt tillägg och kristillägg (31 %)	Summa
förste assistent	5 000	1 547	6 547
assistent	4 200	1 302	5 502
förste amanuens	2 500	773	3 273
amanuens	1 700	524	2 224

I fråga om rätt att åtnjuta arvode under tjänstledighet för sjukdom finner sig lönenämnden icke kunna tillstyrka förmånligare villkor, än att halvt arvode medgives utgå under dylik ledighet. Vid ledighet på grund av olycksfall i tjänsten synes lönenämnden, att oavkortat arvode bör medgivas under förslagsvis högst sex månader.

Statskontoret har beträffande grundarvodenas och tilläggsersättningens beräknande uttalat samma uppfattning som lönenämnden. Statskontoret har vidare förutsatt, att i varje fall förste assistenterna skola ha avlagt licentiatexamen. Statskontoret har, enär den ställning, som assistenterna intaga i den akademiska organisationen, och de jämförelsevis höga krav, som måste ställas på deras kompetens, ansetts motivera, att de förordnas av kanslern, medan däremot amanuenserna funnits kunna antagas av de lokala akademiska myndigheterna, icke funnit tillfredsställande, att amanuensernas löneförmåner för timme räknat skola uppgå till samma belopp som assistenternas timersättning. Ämbetsverket har därför föreslagit, att grundarvodet till förste amanuenserna bestämmes till 2 300 kronor för år. Beträffande den föreslagna förstärkningen av assistent- och amanuenspersonalen har statskontoret uppmärksammat, att en betydande förskjutning skett från amanuens- till assistenttjänster. Ätminstone vid anatomiska institutionen i Uppsala, anatomisk-histologiska och geologisk-mineralogiska institutionerna samt historiska museet i Lund ville det synas, som om assistentbefattningarna borde kunna ersättas med amanuéstjänster.

I skrivelse den 28 november 1944 har *universitetskanslern*, efter framställning av *det större akademiska konsistoriet i Lund*, gjort framställning om avlåtande av proposition till innevarande års riksdag om inrättande vid institutionen för ärftlighetsforskning vid Lunds universitet av en personlig forskningsassistentbefattning å övergångsstat i lönegraden A 22 för docen-

ten K. A. H. Håkansson. Av handlingarna i ärendet framgår, att docenten Håkansson, som tidigare innehaft ordinarie forskarstipendium, för närvarande innehar ett extra forskarstipendium, för vilket tiden emellertid utgår med utgången av april månad innevarande år.

Allmänna lönenämnden anser, att det stöd, som statsverket anses böra lämna för främjande av Håkanssons fortsatta verksamhet såsom forskare, snarare bör givas i form av ett lämpligt avpassat arvode, förslagsvis till belopp motsvarande det till Håkansson nu utgående forskarstipendiet (7 000 kronor) jämte därå belöpande dyrtids- och kristillägg (för närvarande 43,6 procent).

Statskontoret har föreslagit ett arvode å 6 000 kronor jämte dyrtids- och kristillägg enligt samma grunder, som gälla för docentstipendiat.

Departementschefen har i hithörande frågor anfört följande.

Det av universitetskanslern framlagda förslaget till arbetstids- och arvodesreglering för vissa befattningshavare vid universiteten och karolinska institutet avser, såsom av den lämnade redogörelsen framgått, amanuenser och assistenter samt med dem jämförliga funktionärer vid teoretiska institutioner och vissa andra vetenskapliga inrättningar vid de medicinska läroanstalterna samt inom humanistiska och naturvetenskapliga sektionerna. Såsom kanslern framhållit fylla dessa vetenskapligt utbildade medarbetare en viktig uppgift i den akademiska organisationen. De biträda vid undervisningen såsom föreläsare, handledare åt studerande m. m., de medverka vid det administrativa arbetet på institutioner, seminarier och museer och de bistå i mån av tid institutionsföreståndaren i det vetenskapliga arbetet. Det mest kvalificerade arbetet utföres av assistenterna och amanuenserna med högre arvode. De enklare och mera rutinmässiga uppgifterna falla på de nu oavlönade s. k. extra ordinarie amanuenserna. De vanliga amanuenserna få, åtminstone på de mindre institutionerna, fullgöra uppgifter av alla slag från mycket kvalificerade sådana till relativt enkla sysslor. Assistenterna äro i regel licentiater, ej sällan docenter, och även amanuenserna med högre arvode äro oftast licentiater. De vanliga amanuenserna äro med få undantag kandidater eller magistrar. Även de extra ordinarie amanuenserna ha ej sällan avlagt akademisk examen.

Med hänsyn till att göromålen äro av mycket växlande beskaffenhet och ställa olika krav på vederbörande funktionärer böra befattningshavarna, såsom kanslern föreslagit, uppdelas i kategorier med olika vidsträckt tjänstgöringsskyldighet och arvoden av varierande storlek.

Enligt kanslerns förslag skulle de avlönade assistenterna och amanuenserna utgöras av *dels* förste assistenter, motsvarande de nuvarande assistenterna (arvode 5 040 kronor), *dels* andre assistenter, motsvarande de nuvarande amanuenserna med högre amanuensarvode (4 200 kronor), *dels* förste amanuenser, motsvarande de nuvarande amanuenserna med vanligt amanuensarvode (2 520 kronor), *dels* andre amanuenser, vilka skulle ha ungefär samma kvalifikationer som förste amanuenserna men mindre tjänstgöringsskyldighet och lägre arvode, *dels* ock tredje amanuenser. Sistnämnda tjänstebenämning skulle tillkomma de nu oavlönade extra ordinarie amanuenser, som enligt kanslerns förslag skulle komma i åtnjutande av arvode.

Statskontoret har icke funnit tillräckliga skäl föreligga för att ett fast

arvode tillerkännes nu oavlönade amanuenser, medan allmänna lönenämnden icke ansett sig böra taga ställning till denna fråga. För egen del finner jag de skäl bärande, som från universitetskanslerns sida åberopats till stöd för förslaget att utsträcka arvodesregleringen att omfatta även vissa nu oavlönade amanuenser. Vad tjänstebenämningarna beträffar har statskontoret och lönenämnden förordnat, att beteckningen »andre» i tjänstebenämningarna andre assistent och andre amanuens skulle slopas, varvid lönenämnden tillika föreslagit benämningen extra amanuens för de befattningshavare, som enligt kanslerns förslag skulle benämnas tredje amanuenser. Övervägande skäl synas mig tala för de av kanslern föreslagna tjänstebenämningarna.

Tjänstgöringsskyldighetens omfattning för de nuvarande assistenterna och amanuenserna varierar, såsom av den lämnade redogörelsen framgått, inom mycket vida gränser. Behovet av en arbetstidsreglering är därför framträdande. Enligt kanslerns förslag i detta avseende skulle tjänstgöringsskyldigheten utgöra i medeltal cirka 5 timmar per dag eller 1 000 timmar per arbetsår för förste och andre assistenter, 3 timmar per dag eller 600 timmar per arbetsår för förste amanuenser, 2 timmar per dag eller 400 timmar per arbetsår för andre amanuenser och 2 timmar per dag för tredje amanuenser under den tid, de tjänstgöra. Statskontoret, som ifrågasatt, om icke arbetstiden för andre amanuenser borde bestämmas till hälften av den för förste amanuenserna föreslagna, har ansett, att de av kanslern föreslagna timtalen borde med den av ämbetsverket ifrågasatta jämkningen fastställas såsom minimitjänstgöringstider, medan Sveriges universitets- och högskoleamanuensers förbund, som avstyrkt statskontorets förslag i fråga om tjänstgöringstiden för andre amanuenserna, funnit de av kanslern föreslagna timtalen lämpliga, om desamma fastställdes såsom minimitider. För egen del biträder jag lönenämndens uppfattning, att den av kanslern föreslagna tjänstgöringsskyldigheten för assistenter och amanuenser är lämplig såsom allmän norm. Av skäl, som kanslern anför, torde man emellertid ha att räkna med att den årliga tjänstgöringsskyldigheten även i framtiden kommer att i praktiken variera inom jämförelsevis vida gränser.

I enlighet med vad kanslern föreslagit torde assistenterna böra förordnas av kanslern efter förslag av vederbörande fakultet eller sektion, respektive karolinska institutets lärarkollegium, och amanuenserna av lokal akademisk myndighet, mindre konsistoriet, respektive lärarkollegiet.

Vad beträffar spörsmålet, huruvida arvodena till ifrågavarande befattningshavare böra vara dyrortsgraderade eller icke, finner jag i likhet med myndigheterna övervägande skäl tala för universitetskanslerns förslag, att enhetliga arvoden bestämmas, oavsett befattningshavarens stationering å D-ort, F-ort eller I-ort. Vad härefter angår frågan, huruvida automatisk dyrtidskompensation skall utgå å arvodena eller om dessa skola bestämmas till belopp, som inbegripa sådan kompensation, ha lönenämnden och statskontoret anslutit sig till kanslerns förslag om dylik kompensation å arvoden åt assistenter samt förste och andre amanuenser. Medan kanslern föreslagit, att kompensationen skall utgå i form av dyrtidstillägg och kristillägg, ha lönenämnden och statskontoret i stället förordnat, att rörligt tillägg och kristillägg skola utgå å arvodena. Efter samråd med chefen för finansdepartementet finner jag mig böra förordna, att samtliga arvoden bestämmas till fasta belopp, som inbegripa dyrtidskompensation.

Mot de av kanslern för tredje amanuenser föreslagna ersättningsgrunderna, enligt vilka arvode till dem skulle utgå med 150 kronor per månad under

högst åtta månader av året, har jag i likhet med lönenämnden icke funnit anledning till erinran.

Vad beträffar storleken av den ersättning, som bör utgå till assistenter samt förste och andre amanuenser, föreligga såsom av den lämnade redogörelsen framgått skiljaktiga meningar. För egen del vill jag understryka vikten av att ifrågavarande befattningar — vid vilka arvodena på sätt och vis ha karaktär av stipendier — besättas med personer, som ådagalagt vetenskaplig begåvning och visat håg för forskning och vetenskapligt arbete. Arvodessättningen bör ske under beaktande av att det här gäller att från grunden bygga upp en god rekrytering för forskningen och det vetenskapliga arbetet. Jag finner mig därför böra förorda, att arvodena bestämmas till belopp, som med lämplig avrundning motsvara de av kanslern föreslagna grundarvodena jämte därå belöpande dyrtids- och kristillägg. I enlighet med vad jag sålunda förordat torde årsarvodet böra utgöra 7 200 kronor för förste och 6 000 kronor för andre assistent samt 3 600 kronor för förste och 2 400 kronor för andre amanuens. Därest bostad ställes till förfogande för assistent eller amanuens med fast arvide torde, såsom lönenämnden och statskontoret föreslagit, skäligen ersättning böra erläggas.

Mot kanslerns förslag att de assistenter och amanuenser, som icke åtnjuta ferier, skola erhålla 30 dagars semester per år har jag i likhet med myndigheterna icke funnit anledning till erinran. Vad beträffar frågan om rätt för assistenter samt förste och andre amanuenser att vid tjänstledighet för sjukdom åtnjuta arvode biträder jag lönenämndens förslag att halvt arvode må utgå. Detta torde böra gälla för en tid av högst sex månader av ett och samma kalenderår eller vid sjukdom, som fortgår över årsskifte, för en tid av högst sex månader i en följd. Under tjänstledighet till följd av olycksfall i tjänsten torde i enlighet med lönenämndens förslag oavkortat arvode böra utgå under högst sex månader. Detsamma torde böra gälla, därest vederbörande åtnjuter tjänstledighet eller förbjudits tjänstgöra av anledning som i 13 § 2 mom. civila icke-ordinariereglementet sägs. Den som vid befattningshavares tjänstledighet på grund av sjukdom eller till följd av olycksfall i tjänsten m. m. förordnas att uppehålla befattning såsom förste eller andre assistent eller såsom förste eller andre amanuens torde böra äga åtnjuta ersättning, motsvarande det med befattningen förenade arvodet. Därest befattningshavaren åtnjuter semester, torde vikarie icke böra förordnas.

Enär den tjänstgöring, som för närvarande utkräves av assistenterna och amanuenserna, i ett flertal fall är avsevärt större än den tjänstgöring, som enligt vad jag förordat normalt bör fullgöras av förste och andre assistenter samt förste och andre amanuenser, förutsätter den av mig föreslagna arbets-tidsregleringen inrättandet av ett antal nya tjänster samt uppflyttning av vissa amanuens-tjänster till assistenttjänster. En förskjutning från amanuens- till assistentbefattningar är jämväl motiverad på grund av arbetets alltmer krävande art på vissa institutioner. Oavsett arbetstidsregleringen föreligger vid vissa institutioner behov av nya tjänster.

Av den i det föregående intagna sammanställningen framgår *dels* det nuvarande antalet assistenter och amanuenser av olika slag vid universitetens och karolinska institutets teoretiska institutioner m. m., till vilka befattningshavare medel nu utgå från respektive avlöningsanslag, *dels ock* antalet förste och andre assistenter samt förste och andre amanuenser enligt kanslerns den 9 februari 1945 framlagda förslag. Jag finner mig kunna biträda detta förslag med följande ändringar och tillägg. I enlighet med vad kans-

lern efter nämnda förslags avgivande tillstyrkt torde dels i stället för den föreslagna förste amanuensbefattningen vid karolinska institutets rättsmedicinska institution böra inrättas en befattning såsom förste assistent, dels ock vid institutets avdelning för cellforskning böra inrättas en förste och en andre assistentbefattning. Då jag i likhet med lönenämnden och statskontoret icke anser mig kunna tillstyrka, att arvodesregleringen kommer att inbegripa amanuensen vid myntkabinettet i Uppsala, torde i stället för den av kanslern föreslagna befattningen såsom andre amanuens böra inrättas en befattning såsom vetenskapligt biträde vid vården av myntkabinetets samlingar. Till befattningshavaren torde böra utgå ett arvode av 1 050 kronor per år eller samma belopp, som utgår till den nuvarande befattningshavaren.

Vid bifall till vad jag nyss förordat skulle antalet förste assistenter komma att uppgå till 8 vid universitetet i Uppsala, 12 vid universitetet i Lund och 3 vid karolinska institutet eller till sammanlagt 23, antalet andre assistenter till respektive 3, 4, 1 och 8, antalet förste amanuenser till respektive 34, 33, 17 och 84 samt antalet andre amanuenser till respektive 2, 3, 0 och 5. Då jag biträtt kanslerns förslag om inrättande dels av en förste assistentbefattning, avsedd för den histologiska avdelningen av den anatomisk-histologiska institutionen vid Lunds universitet, dels ock av en sådan befattning vid universitetets farmakologiska institution, torde, såsom kanslern föreslagit, de under universitetets avlöningsanslag för nästa budgetår beräknade medlen till arvoden åt biträdande lärare i histologi och farmakologi icke böra tagas i anspråk.

Till arvoden åt förste och andre assistenter samt förste och andre amanuenser erfordras vid bifall till vad jag förordat ett belopp av $(23 \times 7\,200 + 8 \times 6\,000 + 84 \times 3\,600 + 5 \times 2\,400 =)$ 528 000 kronor. Medelsbehovet till ersättning åt vikarier för nämnda befattningshavare vid tjänstledighet på grund av sjukdom eller till följd av olycksfall i tjänsten m. m. torde i enlighet med kanslerns förslag böra uppskattas till 10 000 kronor.

Antalet arvoden till tredje amanuenser har kanslern funnit böra utgöra lägst 80, varvid 11 arvoden beräknats för vardera medicinska fakulteten, 14 för karolinska institutet, 5 för vardera humanistiska sektionen och 17 för vardera matematisk-naturvetenskapliga sektionen. I lämpligt sammanhang torde en undersökning böra företagas rörande möjligheterna att avlasta vissa göromål från assistent- och amanuenspersonalen till tekniska och andra kvinnliga biträden. I avvaktan på resultatet av denna undersökning finner jag mig endast kunna förorda, att medel anvisas till ersättning åt 50 tredje amanuenser. Medelsbehovet för detta ändamål utgör $(50 \times 150 \times 8 =)$ 60 000 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av kanslern fördela dessa anslagsmedel mellan de medicinska fakulteterna samt de humanistiska och matematisk-naturvetenskapliga sektionerna ävensom karolinska institutet. Kanslern torde därefter, efter förslag av vederbörande fakultet eller sektion, respektive lärarkollegiet vid karolinska institutet, böra fördela de beviljade beloppen mellan de olika institutionerna.

De resultat, som docenten Håkansson under sin hittillsvarande forskningsverksamhet uppnått, synas, såsom kanslern framhållit, vara så betydande, att fullgod anledning föreligger att bereda honom möjlighet att fortsätta sina undersökningar inom den botaniska cellforskningens (cytologiens) område.

Jag kan därför ansluta mig till kanslerns förslag om inrättande för honom av en personlig forskningsassistentbefattning vid institutionen för ärftlighetsforskning vid Lunds universitet. Jag finner emellertid i likhet med lönenämnden betänkligheter möta mot att, såsom kanslern föreslagit, befattningen inrättas såsom ordinarie. Jag förordar därför, att densamma förenas med arvode. Jag utgår härvid från att frågan om pension åt docenten Håkansson efter särskild framställning i ämnet i sinom tid kommer att föreläggas riksdagen. Arvodet torde i anslutning till lönenämndens förslag bära bestämmas till 10 000 kronor, vilket belopp ungefär motsvarar ett forskarstipendium jämte därå belöpande dyrtids- och kristillägg. Befattningen torde bära inrättas från och med nästa budgetår. Närmare föreskrifter om befattningshavarens tjänstgöringsskyldighet torde bära meddelas av kanslern.

Under anslaget till Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa assistenter och amanuenser vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet torde i enlighet med vad förut angivits bära beräknas dels 528 000 kronor till arvoden åt förste och andre assistenter samt förste och andre amanuenser, dels 10 000 kronor till vikariatsersättningar, dels ock 60 000 kronor till arvoden åt tredje amanuenser. Under detta anslag torde vidare bära beräknas 1 050 kronor till arvode åt vetenskapligt biträde vid vården av myntkabinettets i Uppsala samlingar och 10 000 kronor till arvode vid den för docenten Håkansson avsedda personliga befattningen såsom forskningsassistent. Totala anslagsbehovet skulle sålunda uppgå till (528 000 + 10 000 + 60 000 + 1 050 + 10 000 =) i avrundat tal 609 000 kronor. Med hänsyn till ovissheten beträffande det verkliga medelsbehovet till vikariatsersättningar torde anslaget bära givas karaktären av förslagsanslag.

Utskottet.

Utskottet har funnit sig bära biträda det av departementschefen framlagda förslaget till arbetstids- och arvodesreglering för här ifrågavarande befattningshavare vid universiteten och karolinska institutet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har kanslern för rikets universitet föreslagit, att antalet arvoden till tredje amanuenser skulle utgöra 80, vilket förslag även framförts i motionen II: 609. Departementschefen har ansett, att en undersökning i lämpligt sammanhang borde företagas rörande möjligheterna att avlasta vissa göromål från assistent- och amanuenspersonalen till tekniska och andra kvinnliga biträden. I avvaktan på resultatet av denna undersökning har departementschefen funnit sig endast kunna förordas, att medel nu anvisades till ersättning åt 50 tredje amanuenser. Utskottet finner den av departementschefen anförda motiveringen för en begränsning tills vidare till 50 av antalet arvoden till tredje amanuenser bärande och anser sig på grund härav icke bära tillstyrka bifall till det i motionen II: 609 framställda yrkandet.

Vad departementschefen i övrigt i detta sammanhang anført och föreslagit föranleder icke någon erinran eller något uttalande från utskottets sida.

Förslagsanslaget till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar.

Departementschefen har beräknat ifrågavarande anslag till 4 350 000 kronor, vilket innebär en höjning med 154 000 kronor. Höjningen beror *dels* på vissa av departementschefen tillstyrkta ändringar beträffande personalorganisationen och löneställningen för vissa befattningshavare, *dels* på uppräknings av vissa anslagsposter med hänsyn till belastningen, *dels* på den i årets statsverksproposition förordade uppräknings av s. k. huvudsysloarvoden, *dels ock* på vissa av Kungl. Maj:t gjorda medgivanden i avseende å vikarierande personals avlöning till följd av svårigheterna att erhålla personal av ifrågavarande slag. Förändringarna framgå av följande sammanställning:

	Ökning eller minskning kronor
I. Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna.	
<i>Avlöningar till ordinarie tjänstemän.</i>	
1 laborator, tillika avdelningsföreståndare, i A 28 tillkommer	+ 10 200
1 förste strålskyddsinspektör i A 26 tillkommer	+ 9 300
Höjning med hänsyn till belastningen	+ 2 000
	+ 21 500
<i>Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.</i>	
Arvode åt 1 assistent tillkommer	+ 6 000
Vikariatsersättningar	+ 100
	+ 6 100
<i>Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.</i>	
Löner åt 2 byråingenjörer (Ex 22 och Ex 18) bortgå	— 12 100
1 strålskyddsinspektör i Eo 23 tillkommer	+ 7 600
Vikariatsersättningar	+ 1 500
	— 3 000
<i>Rörligt tillägg.</i>	
Tillkommer på grund av personalförändringar	+ 3 400
 II. Sjukhuset i övrigt.	
<i>Avlöningar till ordinarie tjänstemän.</i>	
1 sjuksköterskebefattning i A 7 återbesättes ej	— 3 800
Uppflyttning av maskinmästartjänsten från A 16 till A 17, av 3 maskinistjänster från A 8 till A 9 och av 4 reparatörstjänster från A 7 till A 8	+ 1 600
Ordinarieättning av 4 eldartzjänster i 5 lönegraden	+ 12 500
Höjning med hänsyn till belastningen	+ 19 700
	+ 30 000

	Ökning eller minskning kronor
<i>Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.</i>	
Arvode till 1 biträdande överläkare (narkosöverläkare) bortgår	— 9 900
Vikariatsersättningar	— 700
Uppräkning av huvudsyssloarvoden	+ 9 600
	— 1 000
<i>Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.</i>	
1 befattning såsom narkosöverläkare i Eo 26 tillkommer	+ 8 900
1 befattning såsom andre underläkare i Ex 22 vid radiumhemmets gynekologiska avdelning tillkommer	+ 6 800
1 assistentsköterskebefattning i Eo 5 tillkommer såsom ersättning för sköterskebefattning i A 7, som ej må återbesättas	+ 3 000
1 assistentsköterska i Eo 5 anställs vid medicinska kliniken	+ 3 000
1 halvtidstjänstgörande laboratoriebiträde anställs vid kirurgiska kliniken	+ 1 800
1 elev på ögonkliniken ersättes med ett sköterskebiträde i U 1	+ 1 500
Arvodet åt sjukgymnasten vid garnissonssjukhuset höjes	+ 600
Tjänsten såsom tandtekniker i Ex 7 förändras till extra ordinarie i 7 lönegraden	+ 200
2 tandsköterskebefattningar i U 2 placeras i Eo 4 och 1 befattning såsom fotografiskt biträde förändras till tandsköterskebefattning i Eo 4	+ 2 100
2 sjukhusbiträden (städerskor) i U 1 anställas	+ 4 000
1 sjuksköterska i Eo 7, 1 sjuksköterskebiträde i U 1 och 1 skrivbiträde i Ex 2 vid röntgendiagnostiska avdelningen	+ 7 700
2 reparatörstjänster i Eo 7 uppflyttas till Eo 8, 1 reparatörstjänst i Ex 7 förändras till extra ordinarie tjänst i 8 lönegraden och 1 tjänst såsom hjälpmontör förändras till tjänst som hantverkare i Eo 6	+ 1 200
4 tjänster såsom andre Eldare i Eo 5 bortgå och 1 tjänst såsom Eldare (kollämpare) i Ex 5 förändras till extra ordinarie i 5 lönegraden	— 11 600
Lönstillägg, motsvarande kristillägg, och annan löneförbättring för vikarierande och annan tillfälligt anställd personal	+ 54 800
Löneklassuppflyttningar och vikariekostnader på grund av personalutökningen	+ 13 000
	+ 97 000

Departementschefen har vidare förordat, dels att klassbeteckningarna för befattningarna såsom maskinmästare och maskinist borttagas, dels att benämningen på tjänsterna såsom Eldare av 1:a klass ändras till hantverkare, dels ock att tjänstebenämningen syssloman ersättes med benämningen sjukhusintendent.

I fråga om löneställningen för assistentsköterskorna har departementschefen anfört följande.

I enlighet med direktionens av besparingssskäl framlagda förslag förordades i 1944 års åttonde huvudtitel, att åtta vid karolinska sjukhuset och tre vid serafimerlasarettet vakanta ordinarie sjuksköterskebefattningar i lönegraden A 7, vilka innehafvs av assistentsköterskor, skulle utbytas mot extra ordinarie assistentsköterskebefattningar i lönegraden Eo 5. Riksdagen framhöll, att skillnaden i löneställningen mellan lönegraden A 7 och löne-

graden Eo 5, i vilken vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag samtliga assistentsköterskor successivt skulle placeras, syntes riksdagen väl stor. Riksdagen ansåg sig böra ifrågasätta, huruvida icke ett visst antal ordinarie befattningar alltjämt borde finnas för assistentsköterskorna, avsedda i första hand för de assistentsköterskor, som hade en mera ansvarsbetonad tjänstgöring. Under erinran, att sjuksköterskorna vid dövstumskolorna vore placerade i lönegraden A 6, framhöll riksdagen vidare, att ifrågavarande lönespörsmål borde genom Kungl. Maj:ts försorg bliva föremål för närmare utredning. Den av direktionen med anledning härav verkställda utredningen har, såsom av den lämnade redogörelsen framgått, utmynnat i förslag att 20 av de 33 sjuksköterskebefattningarna i lönegraden A 7 vid karolinska sjukhuset, vilka vore förenade med assistentskötersketjänstgöring, och samtliga 15 med sådan tjänstgöring förenade sjuksköterskebefattningar i lönegraden A 7 vid serafimerlasarettet skulle successivt utbytas mot ordinarie assistentsköterskebefattningar i 5 lönegraden. Återstående 13 med assistentskötersketjänstgöring förenade ordinarie befattningar i 7 lönegraden vid karolinska sjukhuset skulle utbytas mot assistentsköterskebefattningar i lönegraden Eo 5. Då nio av ifrågavarande sjuksköterskebefattningar vid karolinska sjukhuset vore vakanta, borde dessa omedelbart ersättas med assistentsköterskebefattningar i lönegraden Eo 5. Under erinran om att löneställningen och därmed sammanhängande anställningsförhållanden för statsanställda sjuksköterskor m. fl. äro föremål för utredning genom särskilda jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 november 1944 inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga, anser jag mig icke böra tillstyrka förslaget om inrättande vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet av ordinarie assistentsköterskebefattningar i lönegraden A 5. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 9 juni 1944 må vid ifrågavarande sjukhus nu lediga eller ledigblivande ordinarie sjuksköterskebefattningar, vilka innehafts eller innehavas av assistentsköterskor, tills vidare icke återbesättas eller uppehållas med vikarie. I avvaktan på resultatet av nämnda utredning torde ifrågavarande ordinarie befattningar i mån av inträffad eller inträffande ledighet icke böra återbesättas. Såsom ersättning för de vid innevarande budgetårs ingång vakanta ordinarie sjuksköterskebefattningarna i lönegraden A 7 — åtta vid karolinska sjukhuset och tre vid serafimerlasarettet — har medgivande lämnats att inrätta motsvarande antal extra ordinarie assistentsköterskebefattningar i 5 lönegraden. Vid karolinska sjukhuset äro nu ytterligare en och vid serafimerlasarettet ytterligare två ordinarie sjuksköterskebefattningar i lönegraden A 7 vakanta. Till ersättning av dessa befattningar torde medel böra beräknas för anställande av motsvarande antal extra ordinarie assistentsköterskor i 5 lönegraden. Då emellertid vissa svårigheter att tillsätta de extra ordinarie assistentsköterskebefattningarna visat sig föreligga — i synnerhet vid serafimerlasarettets neurokirurgiska klinik — anser jag mig tillika böra förorda, att vikarie må, efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall, förordnas på vakanta, med assistentskötersketjänstgöring förenade sjuksköterskebefattningar i lönegraden A 7, varvid jag förutsätter, att sålunda förordnad vikarie skall äga uppbära vikariatslön.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot departementschefens ifrågavarande förslag. I enlighet härmed tillstyrker utskottet, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 154 000 kronor till 4 350 000 kronor.

Utskottet.

Förslagsanslaget till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar.

Departementschefen har beräknat anslaget till 1 935 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 42 000 kronor. Höjningen redovisas i följande uppställning, som anger av departementschefen förordade ändringar i avlöningsstaten för serafimerlasarettet:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän.	Ökning eller minskning kronor
1 sjuksköterskebefattning i A 7 på övergångsstat bortgår	— 3 500
2 sjuksköterskebefattningar i A 7 återbesättas ej	— 7 000
Uppflyttning av 2 reparatörstjänster från A 7 till A 8	+ 400
Ordinarie sättning av 4 eldartjänster i 5 lönegraden	+ 12 500
Befattningen såsom överläkare vid röntgenavdelningen i A 29 vakanssättes	— 10 700
	— 8 300
<i>Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.</i>	
Uppräkning av huvudsyssloarvoden	+ 7 100
Arvode åt överläkare vid röntgenavdelningen tillkommer	+ 1 500
	+ 8 600
<i>Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.</i>	
1 kontorsbiträdesbefattning i Eo 4 tillkommer	+ 2 800
2 assistentsköterskebefattningar i Eo 5 såsom ersättning för 2 sjuksköterskebefattningar i A 7, vilka ej må återbesättas	+ 6 000
1 assistentsköterskebefattning i Eo 5 har tillkommit vid neurokirurgiska kliniken	+ 3 000
6 sköterskebiträdesbefattningar i U 1, varav 5 vid neurokirurgiska kliniken och 1 vid röntgendiagnostiska avdelningen, ha tillkommit eller tillkomma; antalet provsköterskor minskas med 3 och antalet elever med 1	+ 9 400
3 sjukhusbiträden (städerskor) i U 1 anställas	+ 6 000
Ökat arvode åt en fotograf	+ 1 500
5 köksbiträdesbefattningar i U 1 uppehållas ej; 1 kökselev har anställts	— 9 700
1 befattning såsom tekniskt biträde i Ex 7, 1 befattning såsom telefonist i Ex 2 och 1 befattning såsom kameralt biträde i Ex 8 förändras till extra ordinarie befattningar	+ 400
1 sjuksköterska i Ex 7 har anställts vid neurologiska kliniken	+ 3 100
6 sköterskelever ersättas med provsköterskor	+ 2 300
lönetillägg, motsvarande kristillägg, och annan löneförbättring för vikarierande och annan tillfälligt anställd personal	+ 30 000
4 andre eldare i Eo 5 bortgå	— 11 800
	+ 43 000
<i>Rörligt tillägg.</i>	
Med hänsyn till belastningen och för avrundning av avlöningsanslagets slutsumma minskas denna anslagspost med	— 1 300

De av departementschefen beträffande karolinska sjukhuset förordade ändringarna av vissa tjänstebenämningar äga jämväl tillämpning å serafimerlasarettet.

Utskottet.

Utskottet biträder departementschefens ifrågavarande förslag och tillstyrker alltså, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 42 000 kronor till 1 935 000 kronor.

Anslag till fortsättnings- och repetitionskurser för läkare.

En medicinsk fortsättningskurs hölls för första gången i Stockholm år 1909. Ändamålet med kursen, som tillkommit på initiativ av yngre läkare vid karolinska institutet, var att bereda praktiserande läkare tillfälle till repetition eller att studera någon specialgren av medicinen. Dylika kurser höllos jämväl åren 1911 och 1913. Några statsanslag till nämnda kurser utgingo icke. Så var däremot fallet med en rad dylika kurser, som anordnades under åren 1915—1931. Statens bidrag lämnades i form av stipendier till kursdeltagarna. De jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 juni 1938 av chefen för ecklesiastikdepartementet tillkallade *sakkunniga för utredning angående läkarutbildningens reformering (läkarutbildningssakkunniga)* ha den 29 september 1943 avlämnat ett betänkande med utredning och förslag angående fortsättnings- och repetitionskurser för läkare (stat. off. utr. 1943: 41). De sakkunniga ha hemställt, att proposition måtte föreläggas riksdagen om beviljande av anslag till dylika kurser.

De sakkunnigas förslag innebär, att den ifrågasatta efterutbildningen skall vara obligatorisk för vissa grupper av läkare, nämligen provinsialläkarkåren, militärläkarkåren och läkarna vid de statliga sinnessjukhusen. Efterutbildningen anordnas i form av kurser på tre veckor. Tills vidare givas årligen en kurs med 50 deltagare i Stockholm och en kurs med 30 deltagare i Göteborg. Läkare med allmän medicinsk verksamhet fullgöra lämpligen efterutbildning 2 gånger, förslagsvis vid 40—45 års ålder och 50—55 års ålder.

Kostnaderna för kurserna ha beräknats sålunda:

Kurs med 30 deltagare.

Administrationskostnader	kronor 800
45 föreläsningar à 50 kronor	» 2 250
72 demonstrationer à 50 kronor	» 3 600
Summa kronor	6 650.

Kurs med 50 deltagare.

Administrationskostnader	kronor 1 000
45 föreläsningar à 50 kronor	» 2 250
126 demonstrationer à 50 kronor	» 6 300
Summa kronor	9 550.

Införes i anslutning till den egentliga undervisningen en kurs i socialmedicin, omfattande en vecka, stiger undervisningskostnaden med enahanda beräkning till 21 600 kronor.

De sakkunniga ha vidare föreslagit anvisande av ett belopp av 10 000 kronor till stipendier för i fortsättningskurser deltagande ej statsanställda läkare, varvid stipendierna förutsatts maximerade till 500 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Delade meningar torde icke råda därom att stora grupper av läkare i vårt land ha behov av att genom efterutbildning tillägna sig de ständigt nya rönen inom den medicinska forskningen. Denna efterutbildning torde, såsom de sakkunniga föreslagit, lämpligen böra ske genom deltagande i genom det allmännas försorg anordnade fortsättnings- och repetitionskurser. Jag är emellertid icke beredd att för närvarande biträda de sakkunnigas förslag, att efterutbildningen skall göras obligatorisk för vissa grupper av tjänsteläkare, utan anser, att deltagandet tills vidare bör vara frivilligt. Denna min ståndpunkt utsluter givetvis icke, att vissa läkare, som på grund av nu gällande bestämmelser ha skyldighet att deltaga i kurser för medicinalpersonal, kunna komma att beordras att deltaga i ifrågavarande kurser.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle tills vidare årligen anordnas dels en fortsättnings- och repetitionskurs i Stockholm, avsedd för 50 deltagare, dels ock en sådan kurs i Göteborg, avsedd för 30 deltagare. Varje kurs skulle omfatta tre veckor. I anslutning till den i Stockholm anordnade kursen skulle eventuellt givas en kurs i socialmedicin, omfattande en vecka. Med hänsyn till att det ankommer på statens institut för folkhälsan att meddela undervisning i socialhygien och socialmedicin åt tjänsteläkare och andra, som äro verksamma å det socialhygieniska arbetsfältet, torde ifrågavarande kursverksamhet kunna begränsas till att omfatta de föreslagna repetitions- och fortsättningskurserna om tre veckors tid. Kursernas förläggning torde icke böra fastläsas till nämnda städer, utan det bör ankomma på medicinalstyrelsen att årligen besluta om desammas förläggning. I övrigt har vad de sakkunniga sålunda föreslagit icke givit mig anledning till erinran eller uttalande.

Kursverksamheten bör i enlighet med de sakkunnigas förslag stå under central ledning av medicinalstyrelsen, som bör ha att fastställa program för kurserna och antaga kursdeltagare.

Såsom de sakkunniga föreslagit torde kostnaderna för kursernas anordnande böra bestridas av statsmedel och desamma sålunda vara avgiftsfria för deltagarna. De årliga kostnaderna för kursernas anordnande beräknar jag i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag till 16 000 kronor.

Jag förutsätter, att i statens tjänst anställda ordinarie och extra ordinarie läkare skola under tjänstledighet för deltagande i ifrågavarande kurser äga uppbära oavkortad lön.

Under erinran att riksdagen tidigare vid flera tillfällen beviljat anslag till stipendier åt deltagare i fortsättningskurser för läkare förordar jag, att medel anvisas för detta ändamål. Stipendium torde i enlighet med de sakkunnigas förslag icke böra utgå till statsanställd läkare, som åtnjuter oavkortad lön under kursdeltagandet. Såsom fallet varit vid de tidigare anordnade medicinska fortsättningskurserna bör dock sådan läkare med lång resväg kunna komma i åtnjutande av bidrag till bestridande av resekostnaderna. Enligt de sakkunnigas mening böra stipendierna maximeras till 500 kronor, medan medicinalstyrelsen föreslagit, att maximum skall fastställas till 750 kronor. Jag finner mig böra biträda de sakkunnigas mening. Jag vill emellertid samtidigt uttala den förhoppningen, att vederbörande läkarorganisationer skola vid behov genom ekonomiskt stöd underlätta för läkare att deltaga i här avsedd kurs. Såsom de sakkunniga förutsatt böra stipendierna utdelas av medicinalstyrelsen. De synpunkter, som de sakkunniga anfört rörande stipendiebeloppens avvägning i de särskilda fallen, böra därvid beaktas. Till stipendier samt

till resekostnadsbidrag åt statsanställda läkare torde i enlighet med de sakkunnigas förslag böra anvisas 10 000 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört förordar jag, att för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av (16 000 + 10 000 =) 26 000 kronor till ifrågavarande kursverksamhet.

Utskottet är ense med departementschefen om behovet av de föreslagna fortsättnings- och repetitionskurserna och ansluter sig till vad departementschefen föreslagit i fråga om kursverksamhetens anordnande och vad i övrigt i förevarande sammanhang av departementschefen förordats. Emot storleken av det till ifrågavarande kursverksamhet föreslagna anslaget — 26 000 kronor — har utskottet icke funnit något att invända.

Utskottet.

Vissa byggnadsfrågor m. m.

1. Investeringsanslag till Nybyggnad för karolinska mediko-kirurgiska institutet m. m.

I propositionen 1944: 236 hemställde Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte till Nybyggnad för karolinska mediko-kirurgiska institutet för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 2 200 000 kronor. Riksdagen (skrivelsen nr 366) biföll Kungl. Maj:ts hemställan.

Genom beslut den 14 juli 1944 anbefalldes byggnadsstyrelsen, bland annat, *dels* att i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i nyssnämnda proposition förordat byggnadsprogram uppgöra ritningar och entreprenadhandlingar samt utföra andra förberedande arbeten beträffande nybyggnad för anatomiska och histologiska institutionerna vid institutet, *dels ock* att verkställa av departementschefen i samma proposition förordad utredning rörande uppförande av ytterligare nybyggnader för karolinska institutet. Vidare föreskrevs, att av det av riksdagen anvisade investeringsanslaget av 2 200 000 kronor ett belopp av 1 410 000 kronor skulle användas till påbörjande av nybyggnaden för anatomiska och histologiska institutionerna. Totalkostnaden för detta byggnadsföretag hade av departementschefen beräknats till 1 625 000 kronor.

Med skrivelse den 22 februari 1945 har *byggnadsstyrelsen* inkommit med huvudritningar rörande sistnämnda byggnadsföretag. Enligt dessa ha kostnaderna beräknats till 1 710 000 kronor, vartill komma yttre arbeten, kostnadsberäknade till 100 000 kronor. Vidare har byggnadsstyrelsen med samma skrivelse överlämnat förslag till uppförande av särskilda byggnader för en var av fysiologiska och farmakologiska institutionerna. Byggnadsstyrelsen har vidare beträffande dessa frågor anfört följande.

Av de av departementschefen för Nybyggnad för anatomiska och histologiska institutionerna beräknade kostnaderna,

1 625 000 kronor, utgjorde cirka 130 000 kronor tillägg för prisstegring, motsvarande en beräknad fördyring av 9 procent. Då emellertid denna kostnadsökning numera utgör 16 procent eller cirka 235 000 kronor, måste de av departementschefen tidigare beräknade kostnaderna 1 605 000 kronor (vilket belopp för att lämna utrymme för eventuella smärre modifieringar avrundats till 1 625 000 kronor) ökas med 105 000 kronor till 1 710 000 kronor eller det belopp, vartill byggnaden efter nu föreliggande entreprenadritningar enligt ovan intagna uppställning kostnadsberäknats av byggnadsstyrelsen. Härtill kommer för yttre arbeten 100 000 kronor eller samma belopp, som för sådant ändamål (enligt Kungl. Maj:ts beslut) den 14 juli 1944 anvisades för det första byggnadsskedet (uppförandet av byggnad för administration och bibliotek). Sammanlagt uppgå således kostnaderna för anatomiska och histologiska institutionernas nybyggnad till 1 810 000 kronor. Utöver tidigare anvisat belopp, 1 410 000 kronor, skulle sålunda erfordras (1 810 000 — 1 410 000 =) 400 000 kronor.

Fysiologiska och farmakologiska institutionerna.

Byggnadernas utförande. Byggnadsstyrelsen föreslår att särskilda byggnader uppföras för en var av dessa institutioner. Vederbörliga ritningar ha utarbetats av arkitekten Ryberg. Dessa ansluta sig i huvudsak till byggnadsstyrelsens förslag av den 8 september 1943.

Förslaget till *fysiologisk institution* åskådliggöres å ritningar, dagtecknade den 10 november 1944. Enligt detta förslag består den fysiologiska institutionsbyggnaden av tre till en enhet sammanförda byggnadskroppar. Den norra flygeln är planerad att utföras i en våning och avsedd att innehålla undervisningsavdelningen; av de bägge södra flyglarna är den större uppförd i två våningar och källare samt inrymmer forskningsavdelningen, medan den mindre innehåller hörsalen jämte demonstrationsrum. Denna institutionsbyggnad har enligt nu föreliggande förslag utökats något. Sålunda har föreläsningssalen utökats från 120 till 125 platser och flygeln för forsknings- och administrationslokaler förlängts cirka 5 meter, varigenom institutionsföreståndarens krav på vissa utökade lokaler kunnat beaktas. Den fysiologiska institutionen är så planerad, att den framdeles kan tillbyggas med en flygmedicinsk avdelning.

Förslaget till *farmakologisk institution* framgår av ritningar, dagtecknade den 16 november 1944. I likhet med den fysiologiska är byggnaden utbildad i tre till en enhet sammanförda byggnadskroppar. Den norra flygeln uppföres i en våning och innehåller undervisningsavdelning. Av de bägge södra är den större planerad i två våningar jämte källare och inrymmer forskningsavdelningen, medan den mindre innehåller hörsalen. Även den farmakologiska institutionsbyggnaden har ökats något i förhållande till tidigare förslag. Sålunda har hörsalen erhållit 64 platser i stället för 55. Därjämte har hela källaren under forskningsavdelningen utnyttjats, varvid verkstad och särskilt skyddsrum kunnat inläggas därstädes.

Kostnaderna ha beräknats till 1 670 000 kronor, varav 900 000 kronor för fysiologiska och 770 000 kronor för farmakologiska institutionen, vartill komma yttre arbeten, kostnadsberäknade till 65 000 kronor, eller sammanlagt 1 735 000 kronor.

Civila byggnadsutredningen har upptagit kostnaderna för en gemensam institutionsbyggnad för fysiologiska och farmakologiska institutionerna till 1 200 000 kronor enligt beräkning i februari 1942. Merkostnaden för skilda

institutioner beräknades i september 1943 av byggnadsstyrelsen utgöra 90 000 kronor. Enligt nuvarande prisläge skulle den totala byggnadskostnaden uppgå till 1 200 000 kronor ökat med 16 procent + 90 000 kronor ökat med 2 procent eller (1 200 000 + 192 000 + 90 000 + 2 000 =) 1 484 000 kronor. Den nu beräknade byggnadskostnaden 1 670 000 kronor är alltså 186 000 kronor högre, av vilket belopp 105 000 kronor utgör kostnaderna för vidtagna förändringar i byggnadsprogrammet. Återstoden 81 000 kronor beror på att den av civila byggnadsutredningen uppskattade kostnaden 1 200 000 kronor är approximativt uppskattad, såsom framgår av utredningens skrivelse i ämnet den 25 februari 1942.

Av ovannämnda belopp, 1 735 000 kronor, erfordras 1 200 000 kronor för budgetåret 1945/46.

Kanslern för rikets universitet har, i anledning av framställning i ämnet av *lärarkollegiet vid karolinska mediko-kirurgiska institutet*, hemställt, att ett reservationsanslag av 275 000 kronor måtte anvisas för inredning och utrustning av institutets nya administrations- och biblioteksbyggnad för anläggande av en för institutet och statens institut för folkhälsan gemensam automatisk telefonväxel samt för flyttning av vissa inventarier m. m. från de nuvarande institutionslokalerna till den nya administrationsbyggnaden. Det äskade beloppet fördelar sig sålunda å de angivna ändamålen: inredning och utrustning av administrations- och biblio-

teksbyggnaden	kronor 196 655
telefonväxel	> 70 000
flyttningskostnader	> 8 500
	<hr/>
	kronor 275 155

eller i runt tal 275 000 kronor.

Beträffande telefonväxeln har inom lärarkollegiet verkställts utredning angående tre olika alternativ till frågans lösning. Utgifterna enligt de olika alternativen framgå av följande sammanställning.

	Engångskostnader.	Driftkostnader.
Alt. I	65 000 à 70 000	28 950
II	85 000	23 050
III	80 000	24 350.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, förordade min företrädare i ämbetet vid anmälan i propositionen 1944: 236 av frågan om nybyggnad av de anatomiska och histologiska institutionerna vid karolinska institutet, att dessa institutioner skulle sammanföras i ett byggnadskomplex i avslutning till ett av 1940 års civila byggnadsutredning i ämnet framlagt förslag, vilket år 1942 kostnadsberäknats till 1 400 000 kronor. Departementschefen förordade dock vissa ändringar i detta förslag, avseende en utökning av byggnadskroppen med i runt tal 750 kubikmeter. Med hänsyn till dessa modifikationer i förslaget, kostnadsberäknade till sammanlagt 95 000 kronor, och merkostnader på grund av inträdd prisstegring, 130 000 kronor, beräknade departementschefen totalkostnaden för byggnadsföretaget

till (1 400 000 + 95 000 + 130 000 =) 1 625 000 kronor. Vad departementschefen sålunda föreslagit vann riksdagens bifall.

Byggnadsstyrelsen har nu inkommit med huvudritningar till byggnadsföretaget, upprättade i enlighet med de av statsmakterna godtagna riktlinjerna. I anslutning till en av professorn G. Häggqvist gjord erinran har emellertid en mindre jämkning i byggnadsprogrammet vidtagits. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag fastställt de överlämnade huvudritningarna, att lända till huvudsaklig efter rättelse vid byggnadsföretagets utförande.

Anläggningskostnaderna för institutionsbyggnaden ha av byggnadsstyrelsen numera angivits till 1 710 000 kronor. Kostnadsökningen i förhållande till tidigare beräknade kostnadsbelopp (1 710 000 — 1 625 000 =) 85 000 kronor, hänför sig helt till sedan föregående år inträdd prisstegring. Inklusive kostnaderna för yttre arbeten, av byggnadsstyrelsen beräknade till 100 000 kronor, skulle totalkostnaden för byggnadsföretaget enligt nu föreliggande kostnadsberäkningar uppgå till (1 710 000 + 100 000 =) 1 810 000 kronor. Mot dessa kostnadsberäkningar har jag icke funnit anledning till erinran. Då Kungl. Maj:t för innevarande budgetår ställt ett belopp av 1 410 000 kronor till förfogande för ändamålet, skulle sålunda anslagsbehovet för nästa budgetår utgöra (1 625 000 + 85 000 + 100 000 — 1 410 000 =) 400 000 kronor.

Beträffande de fysiologiska och farmakologiska institutionerna har byggnadsstyrelsen föreslagit, att de skola inrymmas i två byggnader, en för vardera institutionen. För byggnadsföretagen har byggnadsstyrelsen låtit utarbeta ritningar, vilka med vissa modifikationer ansluta sig till byggnadsstyrelsens förslag i ämnet av den 8 september 1943. Med hänsyn till vad riksdagen anfört i skrivelsen 1944:366 anser jag mig böra tillstyrka, att byggnaderna utföras i enlighet med dessa ritningar.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår skulle kostnaderna för dessa båda byggnader komma att uppgå till 1 735 000 kronor. Av dessa kostnader belöpa 1 670 000 kronor å de egentliga byggnaderna och 65 000 kronor å yttre arbeten. För nästa budgetår skulle enligt byggnadsstyrelsens förslag erfordras ett anslag av 1 200 000 kronor. Jag har intet att erinra mot dessa kostnadsberäkningar.

Vad åter beträffar rättsmedicinska och kemiska institutionerna har byggnadsstyrelsen icke ännu inkommit med vederbörliga nybyggnadsförslag. Jag förutsätter, att byggnadsstyrelsen bedriver utredningen av dessa byggnadsfrågor med sådan skyndsamhet, att förslag i ämnet kan föreläggas 1946 års riksdag.

I anslutning till vad sålunda anförts torde för nästa budgetår böra anvisas ett belopp av (400 000 + 1 200 000 =) 1 600 000 kronor.

I anledning av framställningen om anvisande av ett reservationsanslag av 275 000 kronor till inredning och utrustning av institutets administrations- och biblioteksbyggnad m. m. vill jag framhålla, att jag lika med lärarkollegiet anser, att telefonförbindelserna vid institutet böra ordnas enligt »alternativ I». Såsom lärarkollegiet framhållit bör byggnadsstyrelsen vid den fortsatta utredningen om nybyggnader för de teoretiska institutionerna uppmärksamma frågan om telefonväxels placering. Mot de i ärendet verkställda kostnadsberäkningarna har jag intet att erinra. Anslaget bör emellertid uppdelas på olika anslagsposter, en å 196 500 kronor för utrustning av administrations- och biblioteksbyggnaden, en å 70 000 kronor för anordnande av telefonväxel och en å 8 500 kronor för transporter.

I enlighet med vad departementschefen föreslagit tillstyrker utskottet, att för nästa budgetår anvisas dels sammanlagt 1 600 000 kronor för uppförande av nybyggnader för de anatomiska och histologiska samt de fysiologiska och farmakologiska institutionerna vid karolinska institutet, dels ock 275 000 kronor till inredning och utrustning av institutets administrations- och biblioteksbyggnad m. m.

2. Investeringsanslag till Utbyggande av karolinska sjukhuset.

Departementschefen har anfört följande.

Vid 1943 års riksdag fattades principbeslut om att till karolinska sjukhuset skulle överflyttas karolinska institutets för närvarande till S:t Görans sjukhus förlagda dermato-venereologiska klinik samt den av institutets pediatrika kliniker, som nu är inrymd i Norrtulls sjukhus. De nya kliniker, som sålunda skulle komma att tillföras karolinska sjukhuset, skola enligt statsmakernas beslut omfatta 166 respektive 219 vårdplatser, varför sjukhuset, vilket för närvarande inrymmer 1 056 platser, efter ifrågavarande klinikers tillkomst skulle komma att innefatta ett sammanlagt vårdplatsantal av $(1\ 056 + 166 + 219 =) 1\ 441$. Kostnaderna för de nya klinikernas uppförande, utrustning och drift skola bestridas av staten, Stockholms stad och Stockholms län enligt vissa grunder, som angivits i mellan dessa parter träffade avtal.

Sedan den av Kungl. Maj:t år 1943 tillsatta kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande i fjol framlagt förslag till sjukhusets utvidgning med en dermatologisk klinik, vilket förslag efter anmälan i propositionen 1944: 235 i allt väsentligt vann riksdagens bifall, har kommittén i enlighet med sitt uppdrag nu inkommit med ritningar och byggnadsprogram för en ny pediatrik klinik vid sjukhuset. Det framlagda byggnadsförslaget, som avser uppförande av en friliggande klinikbyggnad omedelbart norr om huvudkomplexets C-flygel, synes mig i stort sett innebära en lycklig lösning av samtliga de spörsmål, som kommittén enligt de meddelade direktiven haft att överväga. Sålunda ha anläggnings-, utrustnings- och driftkostnaderna kunnat i avsevärd omfattning begränsas, varjämte kostnadsreduktioner vunnits även därigenom att två personalbostadsbyggnader, vilkas uppförande samtidigt med kliniken i annat sammanhang förordats av vederbörande myndigheter, numera icke ansetts böra komma till utförande. Flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna ha ej heller haft annan erinran mot förslaget än att de anslutit sig till ett inom kommittén reservationsvis framfört yrkande om en utökning av korridorbredden i vårdavdelningarna från 2,2 meter till 2,3 meter. Vidare ha medicinalstyrelsen och lärarkollegiet vid karolinska institutet funnit sig böra förorda det av reserveranter inom kommittén framlagda förslaget om att kliniken tillføres ytterligare en vårdavdelning, avsedd för behandlingen av medfödda missbildningar. För egen del har jag funnit vad från de på det medicinska fackområdet sakkunnigas sida anförts utgöra starka sakliga skäl för behovet av en större korridorbredd i klinikens vårdavdelningar, varför jag i anslutning härtill förordar, att ifrågavarande korridorer erhålla en bredd av 2,3 meter. Den härav föranledda ökningen av anläggningskostnaderna torde enligt uttalande av civila byggnadsutredningen icke komma att överstiga 10 000 kronor. Vad åter beträffar förslaget om att kliniken tillføres en vårdavdelning

för behandling av medfödda missbildningar så pågår för närvarande, såsom av kommittén framhållits, inom medicinalstyrelsen en utredning angående centralisering till något av rikssjukhusen av behandlingen av dylika missbildningar. I avvaktan på resultatet av denna utredning har jag icke ansett mig böra för närvarande framlägga förslag i angivna hänseende, detta i all synnerhet som hinder ur byggnadsteknisk synpunkt icke torde möta för att ställning vid en senare tidpunkt, eventuellt redan vid nästa års riksdag, tages till detta spörsmål.

Anläggningskostnaderna för klinikbyggnaden ha av kommittén uppskattats till 3 850 000 kronor. Mot beräkningen av dessa kostnader har jag icke funnit anledning till erinran. Då jag emellertid givit min anslutning till förslaget om en korridorbredd i vårdavdelningarna av 2,3 meter, vars genomförande beräknats draga en merkostnad av 10 000 kronor, skulle anläggningskostnaderna för klinikbyggnaden komma att uppgå till $(3\ 850\ 000 + 10\ 000 =) 3\ 860\ 000$ kronor. Av detta belopp belöpa jämlikt det mellan staten och dess medparter träffade avtalet omkring 1 814 000 kronor å statsverket.

Genom tillkomsten av den pediatrika kliniken aktualiseras emellertid även, såsom av kommittén framhållits, frågan om den begränsade kapaciteten hos karolinska sjukhusets centrala köks-, tvätt- och maskinanläggningar, i det att ett genomförande av byggnadsprogrammet för denna klinik ovillkorligen förutsätter en utvidgning av dessa anläggningar. Jag får i detta sammanhang erinra, att frågan om de centrala ekonomianläggningarnas utbyggande redan tidigare preliminärt anmälts för riksdagen. Vid anmälan av propositionen 1944: 235 sade sig sålunda min företrädare i ämbetet hava funnit ett bedömande av nämnda fråga förutsätta tillgång till en detaljerad plan på lång sikt för täckande av lokalbehovet för de undervisningskliniker, beträffande vilkas förläggande till karolinska sjukhuset beslut ännu icke fattats av statsmakterna. Departementschefen uttalade såsom sin förhoppning, att en sådan plan skulle kunna föreläggas innevarande års riksdag. I avseende å förevarande spörsmål får jag för egen del erinra, att de förhandlingar, som å statens vägnar bedrivits av den år 1939 tillsatta kommissionen för förhandlingar med Stockholms stad och län samt övriga ifrågavarande parter rörande frågor, sammanhängande med karolinska sjukhusets utbyggande, ännu icke blivit slutförda. För att icke föregripa dessa förhandlingar, som närmast avse sjukhusets utbyggande med kliniker för medicinsk tuberkulos och thoraxkirurgi, har jag icke ansett det lämpligt att för närvarande ingå på ett ställningstagande till alla de vittutseende spörsmål, som stå i samband med upprättandet av en dylik generalplan, helst som den av byggnadskommittén framlagda utredningen ger vid handen, att ett utbyggande av sjukhusets samtliga centrala ekonomianläggningar kan ske i två etapper utan att därigenom någon mera väsentlig kostnadsökning torde kunna väntas uppkomma. Med utgångspunkt från ett antaget slutligt vårdplatsantal vid sjukhuset av i ena fallet 1 700 och i andra 2 000 har nämligen kommittén upprättat alternativa förslag till de ifrågavarande centrala anläggningarnas utbyggande. De angivna utgångspunkterna för planläggningen av utbyggnaden ha av kommittén valts med hänsyn till å ena sidan önskvärldheten av att kostnaderna för utbyggnaden såvitt möjligt begränsas och å den andra från lärarkollegiets vid karolinska institutet sida framförda önskemål för sjukhusets utbyggande med ytterligare kliniker. I fråga om köksanläggningen förordar kommittén en lösning, som går ut på att genom ombyggnad av den nuvarande anläggningen åvägabringa en kapacitet hos

densamma, motsvarande ett vårdplatsantal vid sjukhuset av 1 700. Kostnaderna härför ha av kommittén angivits till 500 000 kronor. Därest i en framtid sjukhusets utbyggande till att omfatta 2 000 vårdplatser skulle befinnas påkallat, föreligger enligt den förebragta utredningen olika möjligheter att ernå den höjning av anläggningskapaciteten, som därvid kommer att bli erforderlig. Enligt den beträffande tvättanläggningen framlagda utredningen skulle kostnaderna för åvägabringande av en kapacitetshöjning, motsvarande 1 700 vårdplatser, utgöra 350 000 kronor samt för en höjning, motsvarande 2 000 vårdplatser, 500 000 kronor. Kommittén förordar för sin del en utbyggnad i enlighet med sistnämnda alternativ. Vad slutligen angår maskinanläggningen har kommittén inskränkt sig till att framlägga förslag, utvisande att en utbyggnad i två etapper för ernående av en kapacitetshöjning, motsvarande 1 700 och 2 000 platser, skulle draga en kostnad av 1 235 000 kronor respektive 1 710 000 kronor.

Vad beträffar omfattningen av de utbyggnadsåtgärder, som i samband med uppförandet av den pediatrika kliniken böra vidtagas beträffande de centrala anläggningarna, finner jag mig böra förorda, att såsom en första utbyggnads-etapp åtgärder vidtagas för åvägabringande av en kapacitetshöjning, motsvarande 1 700 vårdplatser. Kostnaderna för ett genomförande av de av mig sålunda förordade utbyggnadsåtgärderna ha uppskattats till $(500\ 000 + 350\ 000 + 1\ 235\ 000 =) 2\ 085\ 000$ kronor. Mot de framlagda kostnadsberäkningarna har jag icke funnit anledning till erinran. Av kostnadsbeloppet, 2 085 000 kronor, hänföra sig omkring 703 000 kronor till den pediatrika kliniken och återstoden, omkring 1 382 000 kronor, till kliniker, beträffande vilkas förläggande till sjukhuset beslut ännu icke fattats av statsmakterna. Jämlikt det mellan de intresserade parterna träffade avtalet belöpa av det på den pediatrika kliniken fallande kostnadsbeloppet omkring 327 000 kronor å statsverket. Ett ställningstagande åter till frågan, huru stor del av ovan nämnda kostnadsbelopp, 1 382 000 kronor, som kan komma att stanna å statsverket, läser icke bliva möjligt, förrän en slutlig fixering skett av det vårdplatsantal, som å de ifrågasatta klinikerna för medicinsk tuberkulos och thoraxkirurgi avses skola upplåtas till begagnande av Stockholms stad och län. Med hänsyn härtill torde i avvaktan på resultatet av de förhandlingar, som enligt vad tidigare framhållits för närvarande pågå mellan staten och dess medparter beträffande förevarande spörsmål, kostnadsbeloppet böra i sin helhet förskotteras av statsverket.

För ett fullföljande av det angivna byggnadsprogrammet skulle sålunda med hänsyn till det anförda erfordras en medelsanvisning av $(1\ 814\ 000 + 327\ 000 + 1\ 382\ 000 =) 3\ 523\ 000$ kronor. För nästa budgetår torde det vara tillräckligt, att ett belopp av 1 000 000 kronor anvisas till byggnadsföretaget. Dettas genomförande torde böra anförtros åt byggnadskommittén. Frågan om tillstånd att igångsätta byggnadsarbetena bör i föreskriven ordning prövas av Kungl. Maj:t.

Utskottet har funnit sig böra biträda vad departementschefen här föreslagit med avseende å karolinska sjukhusets utbyggande och tillstyrker i enlighet med departementschefens förslag, att för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas ett anslag av 1 000 000 kronor.

Utskottet.

3. Reservationsanslag till Utrustning av den dermato-venereologiska kliniken vid karolinska sjukhuset.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande.

Uppförandet av den nya dermato-venereologiska kliniken vid karolinska sjukhuset torde inom den närmaste tiden komma att påbörjas. Ehuru byggnadsarbetena med största sannolikhet icke hinna slutföras till utgången av budgetåret 1945/46, synes det mig dock välbetänkt, att medel redan nu äskas för utrustning av densamma, detta särskilt med hänsyn därtill, att beställningar skola kunna göras och leveranser ske i god tid, innan byggnaden tages i bruk.

Det av direktionen äskade beloppet för klinikkens utrustning utgör 790 000 kronor. Om härtill lägges värdet av de inventarier, som komma att överlämnas till kliniken från sjukhuset Eira, 89 000 kronor, uppgår den sammanlagda, på kliniken belöpande utrustningskostnaden till 879 000 kronor, motsvarande 5 295 kronor för vårdplats. Då denna kostnad torde kunna betecknas såsom relativt låg i jämförelse med utrustningskostnaden för sjukhuset i övrigt, har jag icke funnit anledning till erinran mot kostnadsberäkningarna i och för sig men förutsätter likväl, att direktionen — med anlitan- de jämväl av den sakkunskap, som finnes företrädd inom byggnadskommittén — vinnlägger sig om att begränsa utgifterna, så långt detta är möjligt.

Anvisningen av de erforderliga medlen torde lämpligen kunna fördelas på två år. För nästkommande budgetår synes ett anslag av 400 000 kronor vara tillfyllest. Jag förordar sålunda, att under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1945/46 uppföres ett reservationsanslag av 400 000 kronor till utrustning av den dermato-venereologiska kliniken vid karolinska sjukhuset. Det bör emellertid vara direktionen obetaget att under nämnda budgetår för nu ifrågakvarande ändamål träffa avtal om beställningar intill ett belopp av 700 000 kronor.

Utskottet.

Vad departementschefen anfört och föreslagit i fråga om anslag till förevarande ändamål har icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

4. Reservationsanslag till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa byggnadsarbeten.

Direktionen för karolinska sjukhuset har hemställt om anvisande av ett särskilt anslag för utförande av vissa jämförelsevis mera betydande reparations- och kompletteringsarbeten, vilkas bekostande icke ansåges kunna ske inom ramen för det årliga underhållsanslaget. Av det äskade beloppet, 20 000 kronor, avses 13 000 kronor för ändring av evakueringsanordningarna i lasarettets ekonomibyggnad och 7 000 kronor för komplettering av ventilationsanordningar i medicinska klinikbyggnaden.

Departementschefen har härom anfört följande.

De ifrågasatta byggnadsåtgärderna synas vara behövliga. Särskilt vill jag framhålla de vådor ur brandsynpunkt, som de föreliggande bristerna i

fråga om im- och gasavloppen inom lasarettets köksbyggnad innebära. I och för sig äro visserligen de nu föreslagna åtgärderna av den natur, att kostnaderna för deras genomförande borde bestridas av det under allmänna fastighetsfondens stat anvisade reparations- och underhållsanslaget. Direktionen för karolinska sjukhuset har emellertid sett sig ur stånd att utföra nu ifrågavarande större reparationsarbeten med anlitande av nämnda anslagsmedel. Det synes mig med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden nödvändigt att tillmötesgå direktionens hemställan om anvisande av ett särskilt anslag av 20 000 kronor för utförande av berörda arbeten. Anslaget torde böra uppföras såsom reservationsanslag under åttonde huvudtiteln för nästa budgetår.

I detta sammanhang har departementschefen anmält uppkommen fråga om dispositionen av det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget av 273 000 kronor till Serafimerlasarettet: Vissa om- och tillbyggnadsarbeten för anordnande av en neurokirurgisk klinik m. m. Av nämnda anslag har ett belopp av 220 000 kronor ställts till direktionens för karolinska sjukhuset förfogande för att disponeras för utrustning av kliniken. Genom beslut den 19 maj 1944 har Kungl. Maj:t medgivit, att ifrågavarande anslag må disponeras även under innevarande budgetår. Då den för neurokirurgiska kliniken avsedda utrustningen på grund av tidsförhållandena icke beräknas kunna i sin helhet anskaffas före utgången av detta budgetår har direktionen anhållit att få disponera vid budgetårets utgång befintlig behållning å de till utrustning anslagna medlen jämväl under budgetåret 1945/46. Då innevarande budgetår är det tredje efter det, varunder ifrågavarande reservationsanslag senast uppfördes i riksstaten, får anslaget enligt antagna grunder icke disponeras även under nästa budgetår. I likhet med vad som skett i andra dylika fall har departementschefen föreslagit, att riksdagens medgivande att disponera anslaget även under budgetåret 1945/46 inhämtas.

Utskottet tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas ett belopp av 20 000 kronor. Utskottet har icke heller funnit något att erinra mot att vid utgången av budgetåret 1944/1945 förefintlig behållning å det för budgetåret 1941/42 anvisade anslaget till vissa om- och tillbyggnadsarbeten för anordnande vid serafimerlasarettet av en neurokirurgisk klinik m. m. må disponeras intill utgången av budgetåret 1945/46.

Utskottet.

Motionerna I: 279 och II: 228.

Till stöd för yrkandet i *motionen I: 279*, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande de ändringar i de svenska universitetens och högskolornas organisation och arbetsätt, som kunna finnas erforderliga för att göra dessa mera skickade att fylla sin betydelsefulla uppgift, har anförts bland annat följande.

Universitet och högskolor utöva ett stort inflytande på ett folks liv. De värderingar och intresseriktningar, som komma till uttryck i universitetens forskning och undervisning, utgöra mäktiga om också ingalunda ensamma orsaksfaktorer bakom utformningen av de folkliga värderingarna och intresseriktningarna. Endast till en mindre del är detta inflytande direkt. Vidd och styrka får det först genom förmedling av de lägre undervisningsanstaltarnas lärare och de stora tidningarnas medarbetare.

Med hänsyn härtill hade det varit naturligt, om statsmakterna hade ägnat stor uppmärksamhet åt principiella spørsmål om universitetens målsättning, organisation och arbetssätt. Det har emellertid knappast varit fallet. Under det att de lägre undervisningsanstalterna under innevarande sekel upprepade gånger varit föremål för ingående granskning, ägnade sig universitetsberedningen år 1937 väsentligen åt justeringar av detaljer.

Denna återhållsamhet är till en del förklarlig. Vidsträckta delar av nutida vetenskap, exempelvis matematik, modern fysik och fysiologi, äro endast tillgängliga för ett fåtal specialister, av vilka det övervägande flertalet befinner sig inom universitetslärarnas egen krets. Personer utanför denna krets sakna på det hela taget möjlighet att bedöma inriktningen av forskning och undervisning inom dessa discipliner. Avgörandet måste i sådana fall överlämnas åt universitetsmännen själva. På de områden, där specialiseringen är mindre eller obetydlig — och dit höra de flesta humanistiska eller samhällsvetenskapliga discipliner — är läget emellertid ett annat. Kunskapsstoffet är där relativt lätt tillgängligt för en tämligen vid krets av medborgare, och forskning, likvärdig med universitetens, drives i vissa fall av ämbetsverk, statliga utredningar eller från staten fristående företag eller sammanslutningar. Det finns därför inom dessa discipliner utrymme för en tämligen bred och i viss mån sakkunnig medborgaropinion utanför universitetslärarnas egen krets.

En opinion av detta slag, som på senare tid blivit allt bestämdare, förmenar, att universiteten icke visat erforderlig förmåga att av eget initiativ vidtaga erforderliga reformer inom denna del av sitt arbetsfält. Den grundläggande anmärkningen är därvid, att universiteten icke ge tillräckligt utrymme åt studiet av det nutida samhället. De nutida svenska folkrorelserna började med sin bristfälliga insikt om den sociala lagbundenheten med enkla paroller, som erfarenheten ofta underkände. Denna lagbundenhet var för komplicerad för att medge sådana enkla lösningar; de i olika fall effektiva greppen kunde fastställas först efter ett ingående socialt forskningsarbete. Hittills har man emellertid i detta hänseende endast kunnat räkna på ringa bistånd av universiteten. Den forskning, som varit erforderlig, har fått utföras av tillfälliga offentliga utredningar eller av folkrorelserna själva. Ett resultat, som tillkommer i denna ordning, har emellertid, även i det fall att det är vetenskapligt jämbördigt, icke samma opinionsbildande värde. Det beaktas sällan i universitetsundervisningen och har därför icke förmånen av den fortsatta spridning över läroverk och stora tidningar, som kommer det i universitetsundervisningen meddelade stoffet till del.

Detta krav på en förskjutning av forsknings- och undervisningsobjekt har vunnit stöd av framsynta män inom universitetsmännens egen krets och av en bred studentopinion.

Under senare år har emellertid kritiken riktats icke endast mot ämnesvalet utan i växande omfattning också mot undervisningsformerna.

Det synes därför finnas fog för riksdagen att inrikta en del av sitt pedagogiska reformintresse på universitet och högskolor. En särskild utredning om

universitetens arbetsuppgifter, organisation och arbetsformer torde sålunda vara påkallad.

I *motionen II: 228*, vari hemställts om utredning och förslag till åtgärder för förbättring av de yngre forskarnas ställning, har anförts i huvudsak följande.

Det är tyvärr ett allmänt känt och under de senaste åren alltmera diskuterat förhållande, att de svenska statsmakterna gjort vida mindre för den vetenskapliga forskningen än flera jämförbara stater. Särskilt har det trängda statsfinansiella läget under krigsåren medfört en återhållsamhet, som betytt inte endast ett hejdande av utvecklingen utan även en försämring av situationen. I ingressen till fjolårets åttonde huvudtitel uttalade den dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet starka betänkligheter mot ett bibehållande under en längre tid av de på grund av krigsförhållandena vidtagna begränsningarna av särskilt de vetenskapliga och kulturella institutionernas anslag. Åtgärder vidtogos även för att avhjälpa vissa i sådant hänseende påtalade brister, och i årets huvudtitel kunna på flera punkter noteras inte oväsentliga förbättringar. Det torde emellertid med fog kunna hävdas, att forskningen även med beaktande härav befinner sig i ett beträngt läge. En central ställning in- tar härvid de yngre vetenskapliga forskarnas situation.

En tryggad ställning för de yngre forskarna är nödvändig för att bevara den svenska forskningens kontinuitet, för att ge universitet och högskolor möjlighet att besätta sina lärarplatser med kompetenta krafter liksom att, då så erfordras, erhålla kvalificerade vikarier för dessa lärare. En betydande del av universitetens undervisning är vidare anförtrodd åt yngre forskare, i främsta rummet docenterna. Den oavsläppligt fortskridande specialiseringen inom flertalet vetenskaper gör det även oundgängligt, att det vid sidan av det begränsade antalet fast anställda universitets- och högskolelärare finnes ett avsevärt antal andra forskare verksamma, något som förutsätter att dessa beredas ekonomiska existensmöjligheter.

Särskild vikt måste tillmätas docentproblemet, eftersom det här gäller just den kär, ur vilken professorer och professorsvikarier i allmänhet rekryteras. 1938 års docentutredning avlämnade i slutet av 1939 utredning och förslag (stat. off. utr. 1939: 41), men krigsförhållandena ha hittills medfört, att av dessa förslag förverkligats endast sådana av rent organisatorisk art, som ej inneburit några ökade kostnader för statsverket. Det är därför nödvändigt, att utredningens förslag åter upptagas till behandling, varvid givetvis hänsyn måste tagas till det förändrade penningvärdet. Bland förslagen synas följande särskilt förtjäna beaktande.

En avsevärd ökning av antalet stipendier är av behovet påkallad. Men det erfordras även en höjning av stipendiebeloppen.

I proposition till 1926 års riksdag äskade Kungl. Maj:t anslag till tolv forskarstipendier, att utgå till docenter vid universiteten och karolinska institutet, vilka ådagalagt »verkligt framstående vetenskaplig skicklighet». Riksdagen beviljade emellertid endast fem sådana stipendier, och detta antal har sedermera inte ökats. 1938 års docentutredning föreslog en utökning med fem nya stipendier. Årets huvudtitel upptar två nya stipendier, vilket endast kan betecknas som ett provisorium. Då forskarstipendierna till sina belopp äro avsedda att överstiga docentstipendiernas, medför den påyrkade höjningen av de senares belopp, att även frågan om forskarstipendiernas storlek aktualiseras.

Ersättningar till vikarierande akademiska lärare utgå i form av arvoden, vilkas belopp stå i en relation till den ordinarie tjänsteinnehavarens löneförhållanden, som överhuvudtaget torde sakna motsvarighet inom statsförvaltningen. Detta förhållande har inte varit utan sina verkningar, då det gällt att till vikarier erhålla de härför lämpligaste krafterna. En avsevärd justering är erforderlig.

Befordringsutsikterna på den akademiska banan äro både oberäknliga och starkt begränsade, och då ett docentstipendium får innehavas under högst sju år, måste det övertvägande antalet av docenterna räkna med att från universitetet söka sig till andra banor. Om universitetet i längden skola kunna till sig knyta de mest lovande krafterna såsom docenter, är det därför av vikt att möjligheterna till en sådan övergång inte äro alltför begränsade, vilket nu synes vara fallet. Det lämpligaste sättet för en utvidgning torde vara fastställande av särskild tjänsteårsberäkning med avseende på befordran och lön vid övergång till annan tjänst. Viktigast är härvid lärarbanan. 1939 års riksdag uttalade sig (skrivelse nr 320) i samband med löneregleringen för ordinarie tjänstemän vid bland annat läroverken för bibehållande av den hävdvunna särskilda lönetursrätten för docenter vid utnämning till ämneslärartjänster vid läroverk och seminarier. Uttalandet har emellertid inte lett till något resultat.

Vi vilja vidare fästa uppmärksamheten på ett annat problem av stor betydelse såväl för universitetens egen undervisning som för de yngre forskarna, nämligen den propedeutiska undervisningen. Därest denna ordnades på ett med hänsyn till universitetens behov erforderligt sätt genom inrättandet av fasta tjänster, skulle samtidigt ett betydelsefullt bidrag ha givits till lösningen av de yngre vetenskapsmännens problem.

Viktigt för såväl vår vetenskapliga produktion som för de yngre forskarna själva är att författandet och framläggandet av akademiska avhandlingar göras mindre ekonomiskt betungande för doktoranderna än fallet för närvarande är. Det rör sig här både om en viktig gren av vårt lands vetenskapliga produktion och om ett av statsmakterna föreskrivet kompetensprov av stor betydelse för vår allmänna kulturella standard. Inom de juridiska fakulteterna ha redan inrättats statliga stipendier för underlättande av dylik författar- och forskarverksamhet; samma system borde efter de sålunda vunna erfarenheterna kunna utsträckas till de övriga fakulteterna och högskolorna. För närvarande äro bidragen så små att de sakna varje betydelse med hänsyn till de nuvarande tryckningskostnaderna och utgå endast för tryckning av pliktexemplaren. Även med beaktande av synpunkten, att man ej understödjer den tendens till onödig utförlighet, som framträtt inom avhandlingslitteraturen, synes här finnas utrymme för ett verkligt effektivt stöd.

Efter dessa mera generella uttalanden vilja vi här nedan peka på några av de aktuellaste och viktigaste önskemålen inom olika vetenskapsgrenar. Då den medicinska och naturvetenskapliga forskningens problem nyligen behandlats av statsmakterna eller tidigare aktualiserats, skola vi inskränka oss till att blott beröra den humanistiska, teologiska och juridiska forskningen.

Det framlagda förslaget om ett samhällsvetenskapligt forskningsråd har naturligt nog betydelse för den filosofiska fakultetens humanistiska sektion. Det bör dock observeras, att förslaget blott är av intresse för vissa av sektionens discipliner. Ämnen med stor betydelse för vårt kulturliv som historia och filosofi beröras endast i mindre utsträckning, medan litteratur- och konst-historia, arkeologi och samtliga filologiska vetenskaper helt lämnas utanför. Det är dessutom givet, att tillfälliga forskningsanslag icke kunna ersätta fasta

tjänster, som ge forskaren en mera tryggad ekonomisk ställning och möjlighet till familjebildning.

Det ovannämnda docentproblemet är därför utomordentligt viktigt för den humanistiska sektionen. Brännande är också frågan om hur man skall ordna den propedeutiska undervisningen och till en rimlig nivå minska de betungande utgifter, som en forskare nu måste taga på sig, då han trycker sin doktorsavhandling. Humanistisk forskning skulle underlättas, om vetenskapliga institutioner kunde bildas för sektionens olika ämnen. Sådana institutioner, som för övrigt redan finnas inom vissa discipliner, skulle omfatta arbets- och sammanträdeslokaler, bibliotek, särskilt anställda amanuenser etc. Det är givet, att institutioner av detta slag både i uppförande och drift skulle kosta mindre än de naturvetenskapliga med deras dyrbara apparater och stora personalbehov.

Humanistiska sektionen har i vissa ämnen ofta stor tillgång på högt kvalificerade forskare. Erfarenheten visar, att det därför är svårt att placera ett tillräckligt stort antal av dem på poster, som ge dem möjlighet till fortsatt vetenskapligt arbete. Därför är det önskvärt att ge den alltför stela universitetsorganisationen ökad smidighet genom ett system med personliga, rörliga eller extra ordinarie professorer. Även andra metoder att fast anställa dubbla docenter borde närmare undersökas.

Liknande problem äro aktuella även inom den teologiska fakulteten.

En hög procent teologer studerar helt på skuld. Fakulteten är emellertid relativt väl gynnad i fråga om stipendier. Levnadskostnadernas stegring jämte stipendiebeloppens sjunkande storlek genom fondernas lägre förräntningsprocent ha dock på senare år förringat den hjälp, magnatstipendierna utgjort. Dessa tillfalla dessutom i det stora flertalet fall dem, som studera på lägre akademiskt stadium. Det ligger därför nära till hands att främja de högre studierna genom särskilda statsstipendier av det slag, som redan finnas inom den juridiska fakulteten.

Teologisk forskning skulle starkt främjas, om man anställde seminarieamanuenser eller assistenter för vart och ett av fakultetens sju ämnen. I detta sammanhang finns det skäl att erinra om fakultetens gamla önskemål, att bibliotekarien vid teologiska seminariet må erhålla ställning som biblioteksamanuens för att vid sidan av sin verksamhet med boklånerörelsen kunna gå de studerande till handa med råd om den växande litteraturen och litteraturstudiet.

Utgifterna för tryckning av doktorsavhandlingarna äro utomordentligt betungande också för teologerna. En höjning av det nuvarande statliga anslaget för detta ändamål bör övervägas eller andra utvägar prövas.

Teologiska fakulteten har för närvarande endast fyra fasta docentstipendier. Detta inskränker i hög grad dess möjligheter att engagera yngre vetenskapsidkare, som nu i växande antal framlägga docentmässiga avhandlingar. Därför vore det önskvärt, om docentstipendier funnos för samtliga sju ämnesgrupper. Om detta önskemål av statsfinansiella skäl inte kan förverkligas i nuvarande läge, vore mycket vunnit om man inrättade ett eller två rörliga docentstipendier. Ett forskarstipendium med företräde för kvalificerad teologie docent vore dessutom önskvärt. Frågan om inrättande av en rörlig professur inom teologiska fakulteten och av en särskild professur i religionshistoria inom den humanistiska borde dessutom närmare övervägas.

Då det gäller de juridiska disciplinerna har man sedan länge talat om »en rättsvetenskap i nöd». Flertalet docentstipendier äro lediga, eftersom rekryteringen av yngre forskare varit ringa.

En tillfällig förbättring av den juridiska forskningens läge kan emellertid förutses. Statsmakterna tillförde år 1941 de juridiska fakulteterna vid universiteten i Uppsala och Lund två stipendier vardera om sammanlagt 10 000 kronor om året. Dessa stipendier och de nuvarande goda möjligheterna att erhålla docentur ha stimulerat forskningen. Ett för svenska förhållanden osedvanligt stort antal yngre jurister ägnar sig för närvarande åt högre studier. Inom två eller tre år torde bristen på docenter vara avhjälp.

Därmed inträda emellertid vissa svårigheter. Man kan förutse, att flera forskare måste övergå till annan verksamhet än den akademiska, då docentstipendierna icke räcka till för alla. Detta aktualiserar på nytt frågan om juris doktorsgradens meritvärde i statlig tjänst. Med hänsyn till de ovan skildrade framtidsperspektiven är det dock uppenbart, att en utredning är omedelbart önskvärd.

Både ur forskningens och undervisningens synpunkt är det angeläget att genom särskilda åtgärder öka intresset för högre studier. I detta sammanhang blir med andra ord docentproblemet av stor betydelse även inom den juridiska fakulteten. Högre docentstipendier behövas, om de skola locka de mest begåvade bland de studerande. Rörliga extra docentstipendier och rörliga forskarstipendier äro önskvärda. Vidare böra docenterna få en bättre ställning under de perioder, de tjänstgöra som vikarierande professorer. För att stimulera de studerande till högre studier kunde det vidare vara motiverat att öka antalet statliga stipendier och — med tanke på penningvärdets försämring — eventuellt också öka deras belopp. Amanuensbefattningar för lovande licentiander äro aktuella även inom de juridiska disciplinerna. Olika forskare skulle genom sådana befattningar inte bara få bättre ekonomi utan också verksamt bidra till att minska de akademiska lärarnas arbetsbörda och effektivisera studierna på ett grundläggande stadium. Det är möjligt, att en avsevärd förkortning av studietiden för juris kandidatexamen på detta sätt skulle kunna äga rum.

Utskottet.

Med anledning av vad i motionerna I: 279 och II: 228 anförts och hemställt vill utskottet framhålla, att enligt vad utskottet har sig bekant Kungl. Maj:t inom kort torde komma att tillsätta en utredning med uppgift att till omprövning upptaga hela det komplex av frågor, som berör universitetens nuvarande organisation och arbetsbetingelser m. m. Med hänsyn härtill och då utskottet utgår ifrån, att de i nu förevarande motioner angivna spörsmålen komma att bli föremål för den i utsikt ställda utredningens bedömande, saknas enligt utskottets mening anledning för riksdagen att såsom i motionerna påyrkats i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om verkställande av utredning rörande de i motionerna avhandlade frågorna. Motionerna torde därför icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får utskottet hemställa,

A att riksdagen må

1. till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa assistenter och amanuenser vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet* för budgetåret 1945/46

under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 609 000 kronor;

2. godkänna följande personalförteckning för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Befattning. Lönegrad.

I. Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna.

Tjänstemän å ordinarie stat.

3 laboratorer, tillika avdelningsföreståndare	A 28
1 laborator, tillika kemist	A 26
1 förste strålskyddsinspektör	A 26
1 assistent	A 14
1 instrumentmakare	A 10
2 kanslibiträden	A 7
1 förste vaktmästare	A 7
2 tekniska biträden	A 7

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e.

1 strålskyddsinspektör	Eo 23
----------------------------------	-------

II. Sjukhuset i övrigt.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Läkarpersonal.

1 överläkare vid gynekologiska avdelningen av Konung Gustaf V:s jubileumsklinik	A 26
---	------

Övrig sjukvårdspersonal.

1 första föreståndarinna	A 12
2 sociala kuratorer	A 11
3 sjukgymnaster	A 9
4 andra föreståndarinnor	A 8

Anm.: Två av dessa befattningar må tillsättas endast i mån av inträffande ledighet å de å övergångsstat uppförda föreståndarinnebefattningarna.

155 sjuksköterskor	A 7
3 barnmorskor	A 7

Befattning.	Lönegrad.
2 tekniska biträden	A 7
7 röntgenbiträden	A 6
6 fotografer	A 5

Ekonomipersonal.

1 maskinmästare	A 17
1 maskinist	A 12
1 första köksföreståndarinna	A 12
1 trädgårdsmästare	A 10
3 maskinister	A 9
4 reparatörer	A 8
1 tvättföreståndarinna	A 7
3 andra köksföreståndarinnor	A 7
4 förste vaktmästare	A 7
1 arbetsföreståndarinna	A 6
4 hantverkare	A 6
4 eldare	A 5
2 vaktmästare	A 5
1 maskintvättare	A 5
5 sjukbärare, transport- och förrådsmän samt gårdskarlar	A 5
2 kokerskor	A 2
1 kallskänka	A 1

Administrations- och kontorspersonal.

1 överdirektör	C 10
1 sjukhusintendent	A 24
1 förste bokhållare	A 18
1 bokhållare	A 15
1 kassör	A 11
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
4 kontrollbiträden	A 7
4 kanslibiträden	A 7
14 kontorsbiträden	A 4

Anm.: Fyra av befattningarna må tillsättas endast i mån av inträffande ledighet på följande, på övergångsstat uppförda befattningar, nämligen två kanslibitrådes- och två sjuksköterskebefattningar.

3 skrivbiträden	A 2
---------------------------	-----

Anm.: En av dessa befattningar må ej tillsättas, förrän en å övergångsstat uppförd ordinarie kanslibitrådestjänst kan indragas.

Befattning.	Lönegrad.
-------------	-----------

*Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än den 20:e.*

1 personalläkare	Eo 26
1 narkosöverläkare	Eo 26
2 biträdande läkare vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik	Eo 23

Tjänstemän å övergångsstat.

Övrig sjukvårdspersonal.

2 föreståndarinnor	A 11
6 sjuksköterskor	A 7

Administrations- och kontorspersonal.

1 kontrollbiträde	A 7
3 kanslibiträden	A 7
1 kontorsbiträde	A 4

3. godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

I. Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	80 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.	»	9 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	27 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	14 400
<hr style="width: 100%;"/>		
Summa kronor		132 000

II. Sjukhuset i övrigt.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	850 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	213 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	2 754 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	401 000
<hr style="width: 100%;"/>		
Summa kronor		4 218 000

III. Sammanfattning.

I. Radiofysiska och radiopatologiska institutionerna	kronor	132 000
II. Sjukhuset i övrigt	»	4 218 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>4 350 000;</u>

4. till *Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 350 000 kronor;

5. godkänna följande personalförteckning för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Befattning.		Lönegrad.
-------------	--	-----------

Tjänstemän å ordinarie stat.

Läkarpersonal.

1 överläkare vid röntgenavdelningen	A 29
---	------

Övrig sjukvårdspersonal.

1 föreståndarinna	A 11
1 sjukgymnast	A 9
60 sjuksköterskor	A 7
1 fotograf	A 5
1 handräkningsbiträde	A 2

Ekonomipersonal.

1 maskinmästare	A 13
---------------------------	------

Anm.: Denna befattning skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde maskinmästaren kvarstår i sin tjänst.

1 första köksföreståndarinna	A 11
--	------

1 maskinist	A 9
-----------------------	-----

Anm.: Denna befattning skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde maskinisten kvarstår i sin tjänst.

2 reparatörer	A 8
-------------------------	-----

1 husmoder	A 7
----------------------	-----

1 andra köksföreståndarinna	A 7
---------------------------------------	-----

2 förste vaktmästare	A 7
--------------------------------	-----

1 trädgårdsmästare	A 7
------------------------------	-----

1 snickare	A 7
----------------------	-----

3 hantverkare	A 6
-------------------------	-----

4 eldare	A 5
--------------------	-----

1 tvättföreståndarinna	A 5
----------------------------------	-----

4 vaktmästare	A 5
-------------------------	-----

Befattning.	Lönegrad.
3 sjukbärare, transport- och förrådsmän samt gårds- karlar	A 5
1 dietkokerska	A 2

Administrations- och kontorspersonal.

1 sjukhusintendent	A 24
1 bokhållare	A 15
1 kassör	A 11
1 kanslibitråde	A 7
2 kontorsbiträden	A 4

*Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad
än den 20:e.*

1 överläkare i plastisk kirurgi	Eo 26
---	-------

Tjänstemän å övergångsstat.

Övrig sjukvårdspersonal.

1 sjuksköterska	A 7
---------------------------	-----

Ekonomipersonal.

1 maskinmästare	A 14
1 maskinist	A 10

6. godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	367 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	147 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	1 220 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	199 900

Summa kronor 1 935 000;

7. till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 935 000 kronor;

8. till *Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 26 000 kronor;

9. till *Nybyggnad för karolinska mediko-kirurgiska institutet* för budgetåret 1945/46 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 1 600 000 kronor;

10. till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Utrustning av administrations- och biblioteksbyggnaden m. m.* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor;

11. till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* för budgetåret 1945/46 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor;

12. till *Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Utrustning av den dermato-venereologiska kliniken* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

13. till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1945/46 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor;

14. medgiva, att vid utgången av budgetåret 1944/45 befintlig reservation å det senast för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och tillbyggnadsarbeten* för anordnande av en neurokirurgisk klinik m. m. må disponeras intill utgången av budgetåret 1945/46;

B att motionen II: 609 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

C att motionen I: 279 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

D att motionen II: 228 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 juni 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Sven Larsson, Bäcklund, Bernhard Nilsson, Karl Andersson, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Gustav Emil Andersson, Albertsson* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Ward, Falla, Andersson* i Malmö, *Norup, Wallentheim, Malmborg* i Skövde, *Lindholm, Onsjö, Hoppe, Thapper* och *Birke*,